



# Jaarverslag 2019

*Stichting Primo Schiedam  
Burgemeester van Lierplein 77 3134 ZB Vlaardingen  
[www.primoschiedam.nl](http://www.primoschiedam.nl)*



## Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2019 van Stichting Primo Schiedam.

Het bestuursverslag vormt samen met de jaarrekening het jaarverslag van het schoolbestuur.

Middels dit verslag legt de bestuurder verantwoording af aan ouders, personeel, de medezeggenschapsraden en partners waaronder de gemeente Schiedam. Het verslag wordt besproken met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) en de raad van toezicht (RvT) en aangeboden aan de gemeenteraad en onze samenwerkingspartners met het verzoek om te reageren. Dit jaarverslag informeert u over het algemene instellingsbeleid. We geven aan welke activiteiten zijn ondernomen om de kwaliteit van het onderwijs en de organisatie te verbeteren en wat we hebben gedaan om de doelen die we ons stelden te verwezenlijken.

We gaan daarbij de thema's af van ons beleids- en jaarplan:

- Onderwijs en kwaliteit
- Personeel en professionalisering
- Behoud en uitbouw volwaardige huisvesting
- Public relations en strategie
- Financieel gezonde bedrijfsvoering

De jaarverslagen van de raad van toezicht en de GMR zijn geen onderdeel van het bestuursverslag maar wel als document toegevoegd zodat de drie jaarverslagen gebundeld één document vormen.

Het bestuursverslag is opgesteld in het format dat dit jaar is ontwikkeld door de PO Raad. Het eerste hoofdstuk bevat algemene informatie over het bestuur. Het tweede hoofdstuk blikt terug op de resultaten van het beleid van het verslagjaar. Het derde hoofdstuk bevat een toelichting op de financiële situatie van het bestuur.

2019 was wederom een inspirerend jaar waarin nieuwe initiatieven zijn gestart en andere werden voortgezet ten behoeve van onze missie: het versterken van het openbaar onderwijs in Schiedam. Toegankelijk voor iedereen, met aandacht voor diversiteit!

Vlaardingen, 15 juni 2020

Peter Jonkers  
Directeur-bestuurder  
Stichting Primo Schiedam



## Inhoudsopgave

### Bestuursverslag

|                                                   |    |
|---------------------------------------------------|----|
| 1. Wie zijn wij? .....                            | 4  |
| 1. Wie zijn wij? .....                            | 4  |
| 1.1 Organisatie .....                             | 4  |
| 1.2 Profiel .....                                 | 6  |
| 1.3 Dialoog .....                                 | 8  |
| 2. Verantwoording beleid .....                    | 10 |
| 2.1 Onderwijs & kwaliteit .....                   | 10 |
| 2.2 Personeel & professionalisering .....         | 15 |
| 2.3 Huisvesting & facilitaire zaken .....         | 20 |
| 2.4. Public relations en strategie .....          | 23 |
| 2.5 Financieel beleid .....                       | 24 |
| 2.6 Risico's en risicobeheersing .....            | 25 |
| 3. Verantwoording financiën .....                 | 28 |
| 3.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief ..... | 28 |
| 3.2 Balans en staat van baten en lasten .....     | 30 |
| 3.3 Financiële positie .....                      | 38 |
| Bijlage 1 Verslag Toezichthoudend Orgaan .....    | 39 |
| Bijlage 2 Verslag GMR .....                       | 41 |
| Colofon .....                                     | 42 |
| ADRESSEN SCHOLEN .....                            | 43 |

### Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling  
Balans per 31 december 2019, vergelijkende cijfers per 31 december 2018  
Staat van Baten en Lasten 2019, vergelijkende cijfers 2018  
Kasstroomoverzicht 2019  
Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans  
Verantwoording Subsidies  
Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten  
Overzicht verbonden partijen  
Wet Normering Topinkomens  
Niet in de balans opgenomen verplichtingen  
Ondertekening  
Gebeurtenissen na balansdatum  
(Voorstel) Bestemming van het resultaat

### Overige gegevens

Gegevens rechtspersoon  
Controleverklaring  
Adressen scholen



# 1. Wie zijn wij?



Stichting Primo Schiedam is een stichting met 11 openbare scholen en circa 3.400 leerlingen. Stuk voor stuk actieve en ondernemende scholen met tevreden ouders en leerlingen. Primo is financieel gezond.

Onze scholen onderscheiden zich door een eigen onderwijsconcept. We hebben een Montessorischool, een Daltonschool, scholen die ontwikkelingsgericht werken en scholen die met het leerstofjaarklassensysteem werken.

Al onze scholen vormen met de kinderopvangorganisaties Integraal Kind Centra's en zijn succesvol in de bestrijding van onderwijsachterstanden en het creëren van een kansrijke start in het voortgezet onderwijs.

Primo Schiedam staat voor sterk openbaar onderwijs. Daarbij gaat het uiteraard over taal en rekenen, maar er is veel meer: aandacht voor wederzijds respect, waarden en normen, levensbeschouwing, wereldoriëntatie, cultuur en sport vinden wij net zo belangrijk!

## 1.1 Organisatie

### Contactgegevens Primo Schiedam

- Stichting Primo Schiedam (bestuursnummer 41567)
- Burgemeester van Lierplein 77, 3134 ZB Vlaardingen
- 010-4260446
- [info@primoschiedam.nl](mailto:info@primoschiedam.nl)
- [www.primoschiedam.nl](http://www.primoschiedam.nl)

### Contactpersoon

- Peter Jonkers, directeur-bestuurder
- Dhr. Jonkers heeft geen bezoldigde of onbezoldigde (neven)functies

### Overzicht scholen

[Bekijk hier de scholen van Primo Schiedam.](#)



### Het leerlingenaantal van 1-10-2019 per school:

|        |                     |             |
|--------|---------------------|-------------|
| 13GL   | De Peperklip        | 363         |
| 13LM   | De Singel           | 606         |
| 13XQ   | Montessori Schiedam | 200         |
| 14AZ   | Het Kleurrijk       | 185         |
| 14EC01 | Con De Wereldschool | 115         |
| 14EC   | Het Startblok       | 354         |
| 14GW   | De Taaltuin         | 201         |
| 14XU   | Het Windas          | 349         |
| 15EJ   | Loep                | 176         |
| 15HT   | De Violier          | 308         |
| 15KN   | De Klinker          | 355         |
| 19VE   | SBO De Poldervaart  | 148         |
|        | <b>Totaal</b>       | <b>3360</b> |

De Wereldschool die het onderwijs aan nieuwkomers verzorgt, staat wel in deze lijst maar valt onder de aansturing van het samenwerkingsverband en verantwoordt zich aan de stuurgroep waarin de bestuurder van het samenwerkingsverband en de bestuurders van schoolbesturen zitting hebben.

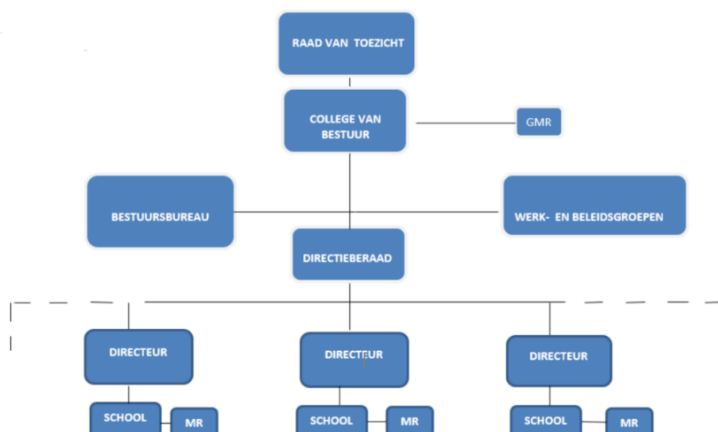
### De juridische en interne organisatiestructuur

Het openbaar onderwijs is per 1 januari 2006 verzelfstandigd. Sinds die datum is Primo Schiedam het bevoegd gezag van de openbare scholen. Hoewel er een stichting in het leven is geroepen met een eigen bestuur, blijft er een relatie met de gemeente: de statuten kunnen pas worden vastgesteld of gewijzigd na goedkeuring door de gemeenteraad. Ook benoemt de gemeenteraad op voordracht van de raad van toezicht de leden ervan.

Sinds 1 januari 2011 kent de stichting een raad van toezicht-model.

In dit model worden de taken toezicht, bestuur en dagelijkse leiding formeel onderscheiden en gescheiden.

De raad van toezicht (RvT), bestaande uit vijf leden, is verantwoordelijk voor het intern toezicht binnen de stichting en het werkgeverschap voor de bestuurder. De RvT geeft goedkeuring aan belangrijke beleidsdocumenten en adviseert het bestuur op alle beleidsterreinen. De inspraak is geregeld middels het medezeggenschapsreglement van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) en medezeggenschapsraden (MR) van de scholen. De bestuurder zit het directieboard voor. Dit is de werkvergadering waarbinnen het beleid van de stichting wordt voorbereid, vastgesteld en geëvalueerd. De directeuren van de scholen, de bestuurder en op afroep medewerkers van het bestuursbureau nemen deel aan deze vergadering.



## Governance

In [Code Goed Bestuur in het primair onderwijs](#) zijn basisprincipes vastgelegd omtrent professionaliteit van bestuurders, toezichthouders en managers in het primair onderwijs. Primo Schiedam handhaaft deze code. Voor de verdere uitwerking zie [het managementstatuut](#) van Primo Schiedam.

## Bestuur

- Dhr. P (Peter) Jonkers
- Directeur-bestuurder

## Intern toezichtsorgaan (Raad van Toezicht)

Voor een overzicht van de leden Raad van Toezicht inclusief nevenfuncties en aandachtgebieden wordt verwezen naar: [Bijlage 1 Verslag Toezichthoudend Orgaan](#)

## (Gemeenschappelijke) medezeggenschap

De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad waarin een ouder en een leerkracht van iedere school zitting heeft vergadert minimaal vier keer per jaar. De vergadering start en eindigt met een plenair gedeelte. In de tussentijd wordt in themaraden vergaderd met beleidsmedewerkers van het bestuursbureau en de bestuurder. Er zijn drie themaraden, te weten:

Onderwijs, kwaliteit, communicatie en ICT;  
Personeel en organisatie;  
Financiën en huisvesting.

Het doel is vooral de GMR aan de voorkant van de beleidsvoornemens mee te nemen.

[Statuut GMR](#)

[Reglement GMR](#)

[Bijlage 2 Verslag GMR](#)

## 1.2 Profiel

### Missie & visie

Primo Schiedam heeft als missie kinderen kwalitatief goed onderwijs te bieden en ze zo te begeleiden in hun ontwikkeling, dat zij het beste uit zichzelf leren halen. Op die manier kunnen ze een goede start maken in het voortgezet onderwijs. Aan de hand van het onderwijs en de begeleiding die onze Primo-scholen bieden, ontplooiën kinderen zich en gaan ze op zoek naar hun passies en doelen in het leven. Hierbij kijken wij naar het kind in zijn geheel. De kerntaak van Primo Schiedam is het geven van onderwijs, andere competenties van het kind worden met behulp van stakeholders verder ontwikkeld.

### Sturen op samenspel

Leerkrachten, directeuren, ondersteuners, ouders, RvT-leden en andere stakeholders hebben allemaal hun eigen rol, ambities en ideeën als het gaat om de ontwikkeling van kinderen. Ze hebben ook allemaal hun eigen belangen en gevoeligheden. Maar bovenal hebben ze elkaar nodig voor het realiseren van onderwijskwaliteit. Deze kwaliteit is eerder gelegen in de kracht van het samenspel dan in de kracht van doelen en plannen. Het bestuur van Primo Schiedam is van mening dat - naast de meer algemene kenmerken van goed bestuur, zoals het strategisch positioneren van de organisatie, het vormgeven van goed werkgeverschap en het voeren van een goede bedrijfsvoering - het belang van goed besturen vooral gericht is op 'sturen op samenspel'. Dat wil zeggen: het koppelen van professionals en stakeholders aan het realiseren van ambities, onderwijskundige doelen en uitdagingen in en rond de school. Primo Schiedam gaat hierbij voor ruimte voor diversiteit én onderlinge verbondenheid. Wellicht niet altijd makkelijk te combineren, maar door hier samen aan te werken, komen we uit waar we willen.





## De kernwaarden van Primo Schiedam:

|                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Iedereen welkom</b><br>De openbare school staat open voor alle kinderen, ongeacht hun levensovertuiging, godsdienst, politieke gezindheid, afkomst, geslacht of seksuele geaardheid.              | <b>Waarden en normen</b><br>De openbare school besteedt actief aandacht aan uiteenlopende levensbeschouwelijke, godsdienstige en maatschappelijke waarden.                                                                                                            |
| <b>Iedereen benoembaar</b><br>Benoembaarheid op de openbare school staat open voor iedereen, ongeacht levensovertuiging, godsdienst, politieke gezindheid, afkomst, geslacht of seksuele geaardheid. | <b>Van en voor de samenleving</b><br>De openbare school is van en voor de samenleving en betreft leerlingen, ouders en personeelsleden actief bij de besluitvorming over doelstellingen en werkomstandigheden en stemt af met externe betrokkenen en belanghebbenden. |
| <b>Wederzijds respect</b><br>De openbare school houdt rekening met en gaat uit van wederzijds respect voor de levensbeschouwing of godsdienst van alle leerlingen, ouders en personeelsleden.        | <b>Levensbeschouwing en godsdienst</b><br>De openbare school biedt de gelegenheid om levensbeschouwelijk vormings- of godsdienstonderwijs te volgen.                                                                                                                  |

## Kernactiviteiten

De kerntaak van Primo Schiedam is het geven van onderwijs, andere competenties van het kind worden met behulp van stakeholders verder ontwikkeld.

## Strategisch beleidsplan

In 2018 is het [beleidsplan 2019-2023](#) vastgesteld.

## Toegankelijkheid & toelating

Iedere openbare school staat open voor iedereen, ongeacht levensovertuiging, godsdienst, politieke gezindheid, afkomst, geslacht of seksuele geaardheid. De enige redenen dat leerlingen niet geplaatst kunnen worden, is wanneer de hulpvraag van een leerling zo specifiek is, dat de school deze niet kan invullen of dat de groep waar de leerling in moet worden geplaatst vol zit. In beide gevallen wordt met de ouders gekeken of er een andere openbare school dan wel indien nodig een school voor speciaal onderwijs in de buurt is waar het kind kan worden geplaatst.

## 1.3 Dialoog

### Samenwerkende partijen

|                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Gemeente Schiedam                                       | De scholen van Primo Schiedam staan in de gemeente Schiedam. Naast subsidieverstrekker is de gemeente Schiedam een belangrijke partner. Er wordt nauw samengewerkt met de gemeente als het gaat om projecten als De Wereldschool (Het centrum voor onderwijs aan nieuwkomers) en de Brede School Academie in de wijk Oost. Daarnaast beheert Primo Schiedam de gymnastiekzalen voor de gemeente en is er gewerkt aan het Integraal Huisvestingsplan (IHP).                                    |
| Kinderopvangorganisaties                                | Ook in 2019 werkten we samen met de kinderopvangorganisaties KomKids, Mundo en Amalia. Doel van de samenwerking is het vormen van Integrale Kind Centra (IKC) waarbij onderwijs en opvang nauw met elkaar samenwerken.                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Minters                                                 | Op al onze scholen is vanuit Minters een schoolmaatschappelijk werker actief die kinderen en ouders begeleidt.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| De Kleine Ambassade                                     | De Kleine Ambassade helpt jongeren een plek te vinden in de maatschappij en organiseert daartoe projecten waarbij kinderopparticipatie het uitgangspunt is en waar onze scholen met regelmaat aan deelnemen.<br>Daarnaast verzorgt de Kleine Ambassade mede de vormgeving van onze (digitale) communicatie. Projecten waar scholen in 2019 aan deelnamen waren: <ul style="list-style-type: none"><li>• Afval The Game</li><li>• Kindergemeenteraad Schiedam</li><li>• Studio PLUIS</li></ul> |
| NME-centrum                                             | Leerlingen van Primo Schiedam volgen hier natuurlessen. Daarnaast begeleidde het NME-centrum de scholen van Primo Schiedam met het project Eco-Schools. Het doel van dit project is het duurzaam denken en doen verankeren in het DNA van leerlingen, leerkrachten en de school als geheel.                                                                                                                                                                                                   |
| De Bibliotheek Schiedam                                 | De bibliotheken op onze scholen worden in nauwe samenwerking met de gemeentebibliotheek (de Bibliotheek Schiedam) georganiseerd en up-to-date gehouden. Ook worden er allerlei lees bevorderende activiteiten op onze scholen i.s.m. de bibliotheek georganiseerd.                                                                                                                                                                                                                            |
| Het Theater aan de Schie                                | Onze scholen namen deel aan verschillende schoolvoorstellingen, workshops en andere educatieve activiteiten voor kinderen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Het Stedelijk Museum Schiedam                           | Onze leerlingen bezochten het museum en leerkrachten namen deel aan inspiratiebijeenkomsten.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Stichting Mooi werk                                     | Ook in 2019 werden er cultuurcoördinatoren van Primo Schiedam opgeleid door Stichting Mooi Werk.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Pabo Rotterdam (onderdeel van de Hoge School Rotterdam) | Primo Schiedam nam in 2019 met drie scholen deel aan het project "Opleidingsschool". Dit betrof De Klinker, De Violier en Loep. Het aantal scholen dat deel uit gaat maken van de opleidingsschool zal de komende drie jaar uitbreiden.<br><br>Er wordt ook hard samengewerkt aan het opleiden van zij-instromers. Primo Schiedam had twintig zij-instromers in 2019.                                                                                                                         |





## Samenwerkingsverband “Onderwijs dat Past”

– ieder kind het recht om erbij te horen –



[“Het samenwerkingsverband ‘Onderwijs dat past’”](#)



[Visiedocument van de gezamenlijke schoolbesturen voor primair onderwijs in de regio Schiedam, Vlaardingen en Maassluis \(SVM\)](#)



[Film over de visie van ons samenwerkingsverband](#)



[Het ondersteuningsplan](#)

## De belangrijkste items die in 2019 aan bod zijn geweest:

- Het terugdringen van het aantal thuiszitters;
- Thuisnabij onderwijs in combinatie met onderwijs-zorg aansluiting: de wijkgerichte aanpak;
- Ontwikkelen SBO/SO binnen het thuisnabij onderwijs;
- Het definiëren van afspraken met samenwerkingsverband en partners (gemeente, Minters, WOT's en kinderopvang);
- Het verder ontwikkelen van een expertise web;
- Onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen in de regio;
- Het bieden van speciale leesbegeleiding voor leerlingen die dat nodig hebben.

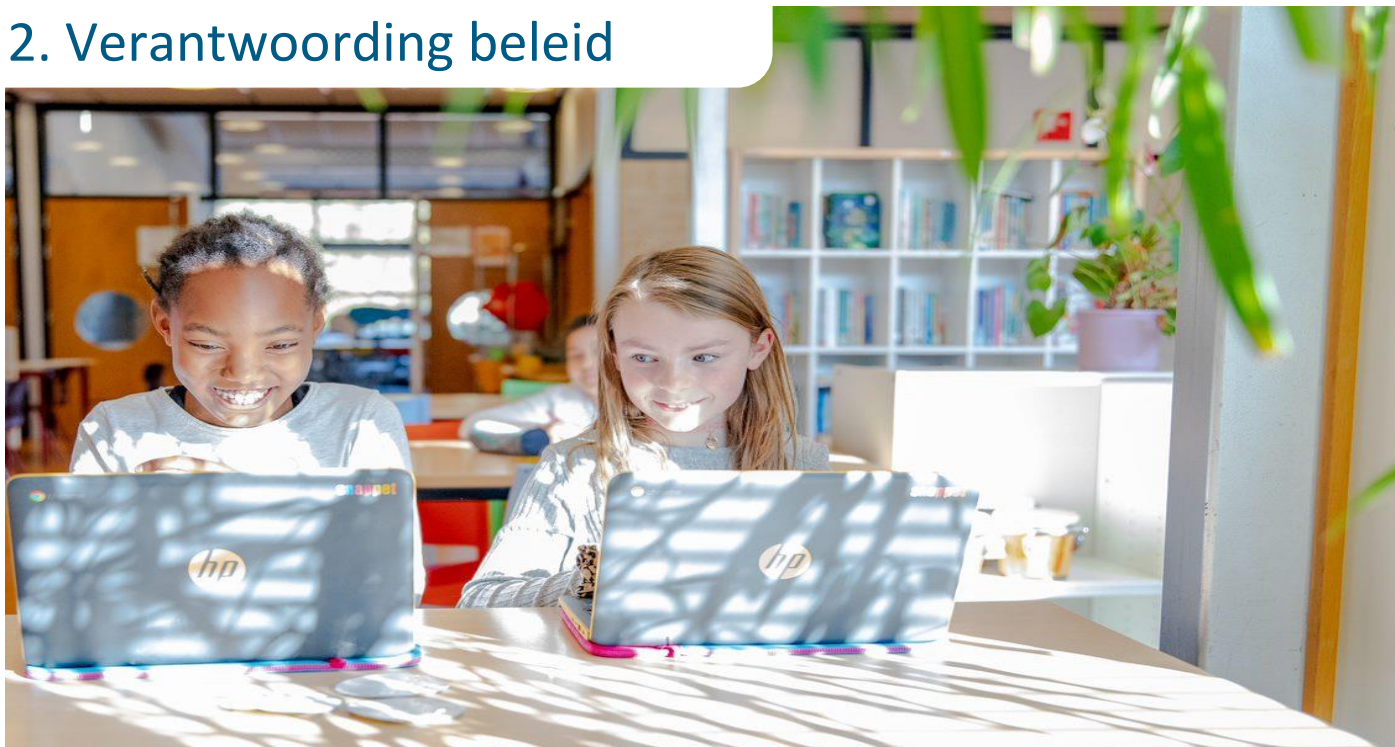
## Klachtenbehandeling

Primo Schiedam stuurt erop dat klachten zo laag mogelijk in de organisatie worden afgehandeld. Dit betekent dat wanneer klachten naar tevredenheid op schoolniveau kunnen worden afgewikkeld, deze niet bij het bestuur terechtkomen. Op welke wijze Primo Schiedam omgaat met klachten staat beschreven in [de klachtenregeling](#).

In 2019 bereikten vier klachten het bestuur. Hiervan zijn twee klachten voorgelegd aan de onderwijsgeschillen commissie waarvan één klacht niet ontvankelijk is verklaard en van de tweede klacht het advies van de onderwijsgeschillen commissie is overgenomen. Deze klachten zijn naar tevredenheid van de betrokkenen afgehandeld.



## 2. Verantwoording beleid



In dit hoofdstuk verantwoordt het bestuur het gevoerde beleid op de volgende beleidsterreinen: Onderwijs & kwaliteit, personeel & professionalisering, huisvesting & facilitaire zaken en financieel beleid. Het hart van deze paragrafen wordt gevormd door de verantwoording van de gestelde doelen, de behaalde resultaten en de mogelijke vervolgstappen. De laatste paragraaf van dit hoofdstuk gaat in op de risico's en risicobeheersing.

### 2.1 Onderwijs & kwaliteit

#### Onderwijskwaliteit

Veel dingen zijn meetbaar, zoals toetsresultaten, maar niet alles is te meten. De kwaliteit van ons onderwijs omvat niet alleen het effectief aanleren van kennis en vaardigheden, maar ook het vormen van kinderen tot zelfstandige, zelfverantwoorde personen en dat is niet in cijfers uit te drukken.

Kwaliteitszorg van Primo Schiedam is het gehele systeem dat gehanteerd wordt om de kwaliteit van het onderwijs te bewaken en/of te verbeteren. Met ons kwaliteitszorgsysteem willen wij het hebben over de kwaliteit van ons onderwijs. Dat zijn de onderwijsresultaten maar ook het welbevinden van leerlingen, ouders en medewerkers. Natuurlijk zijn ook zaken als het gebouw, het onderhoud en de schoonmaak die tevredenheid beïnvloeden.

Om de kwaliteit van het onderwijs te bewaken en te verbeteren ondernemen wij verschillende acties en gebruiken we verschillende instrumenten.

#### Beleidsplan/ Schooplan

Een keer in de vier jaar schrijft het bestuur een beleidsplan en de scholen het jaar erna hun schoolplannen waarin het staande beleid en de ambities voor de volgende vier jaar zijn beschreven.

#### Jaarplan

Ieder jaar maakt het bestuur een kort en bondig jaarplan. De scholen nemen de punten die voor hen van toepassing zijn over en vullen dit aan met eigen punten.



## Audits

Elke school van Primo Schiedam wordt jaarlijks bezocht door een auditteam bestaande uit de bestuurder, een directeur van één van de scholen en zijn/haar IB-er en/of leerkrachten.

## Instrumenten:

 **Arbomeester:** De scholen vullen de risico-inventarisatie in en evalueren deze met regelmaat;

 **Riskchanger:** Een kwaliteitssysteem dat de mogelijkheid biedt om de processen van de scholen en het bestuursbureau te monitoren. Het systeem biedt de mogelijkheid om de voorgenomen verbeteringen te monitoren op basis van de PCDA-cyclus;

 **Leerlingvolgsysteem:** In ParnasSys worden de toetsresultaten bijgehouden. Twee keer per jaar worden de resultaten besproken met de kwaliteitsmedewerker en de bestuurder;

 **Tevredenheidsonderzoeken:** In ParnasSys worden de vragenlijsten van scholen op de kaart afgenomen om de ouder-, leerling- en medewerker tevredenheid te meten;

 **Cuppella Taakbeleid:** Dit programma wordt door de directeuren gebruikt om de afspraken rond taakbeleid vast te leggen en te monitoren.

Bovenstaande instrumenten worden gebruikt om zowel de sterkte- en zwakteanalyse per school in kaart te brengen, die de basis vormt voor de schoolplannen, als om de voortgang te monitoren.

De voortgang van de jaarplannen en de monitorgegevens vanuit de evaluaties vormen de gespreksonderwerpen van de voortgangsgesprekken met de directeuren, de GMR-werkgroepen en de commissie 'Onderwijs en Kwaliteit' van de RvT. Zowel op bovenschools- als op schoolniveau wordt gewerkt in werkgroepen en PLG's (professionele leergemeenschappen) aan verdere (onderwijs-)beleidsontwikkeling.

Wat betreft onderwijs en kwaliteit had het bestuur de onderstaande doelen voor 2019 geformuleerd:

*Groen = Doel wordt of is gehaald*

*Geel = Proces loopt nog*

*Oranje = Doel wordt of is niet gehaald*

| Thema                                                                  | Doelstelling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Voortgang                                                                                                                                                                                               |
|------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Begrijpend lezen en woordenschat                                       | Binnen Primo Schiedam is op alle school beleid ontwikkeld op grond van de laatste inzichten op het gebied van begrijpend lezen en woordenschat. Alle scholen weten zich te verantwoorden over de resultaten die op deze gebieden worden behaald en het aanbod wat hierop wordt gebaseerd. In december 2021 hebben alle scholen het beleid rond het leesonderwijs w.o. begrijpend lezen en woordenschat vastgelegd in een kwaliteitskaart. | Afgelopen jaar zijn er kwaliteitskaarten ontwikkeld op scholen en is er één bovenschools ontwikkeld. Door nieuwe ontwikkelingen op het gebied van Close reading wordt dit project verlengd tot in 2021. |
| Gebruik ICT bij het inrichten van het onderwijs en analyseren van data | Alle scholen benutten ICT bij het inrichten van het onderwijs. Het systeem is zo ingericht dat het handelingsgericht- en opbrengstgericht werken wordt ondersteund.<br><br>Het benutten van ParnasSys of andere programma's voor het aanleveren van gegevens t.b.v. het bespreken van de opbrengsten.                                                                                                                                     | Dit is gebeurd het afgelopen jaar. Echter is Primo Schiedam nog niet tevreden over de software die tot haar ter beschikking staat. Dit project wordt om die reden doorgetrokken naar 2020.              |



|                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Cultuur-educatie</b>                                                      | <p>Kinderen op onze scholen krijgen een zo goed mogelijk cultuuraanbod. Onze scholen werken samen met elkaar en andere instellingen om dit voor elkaar te krijgen.</p> <p>Iedere school heeft een duidelijke cultuurvisie en aanbod wat daarop gebaseerd is.</p> <p>Alle scholen hebben een cultuur coördinator die de opleiding daarvoor heeft gevolgd.</p> <p>Het beleid van cultuureducatie staat opgenomen in een kwaliteitskaart</p> | Scholen hebben een visie op cultuureducatie. Nog niet iedere school heeft het beleid vastgelegd in een kwaliteitskaart. Dit project loopt volgens planning door in 2020.             |
| <b>Versterken van het aanbod op het gebied van techniek in het onderwijs</b> | <p>Alle scholen hebben hun beleid t.a.v. techniek in het curriculum geformuleerd en geïmplementeerd.</p> <p>Dit wordt vastgelegd in een kwaliteitskaart</p>                                                                                                                                                                                                                                                                               | Projectgroep is hiermee bezig. Er hebben nascholingsbijeenkomsten bovenschools met collega-besturen Siko en Sic plaatsgevonden. Project loopt volgens planning door tot en met 2021. |
| <b>Burgerschapsvorming/kinderparticipatie</b>                                | <p>Beleid rond burgerschapsvorming wordt geformuleerd.</p> <p>Beleid t.a.v. kinderpaticipatie wordt geformuleerd.</p> <p>Dit wordt vastgelegd in een kwaliteitskaart</p>                                                                                                                                                                                                                                                                  | Niet iedere school heeft dit uitgewerkt. Dit loopt door in 2020 en 2021.                                                                                                             |
| <b>Onderwijs aan (hoog) begaafde leerlingen</b>                              | <p>Het beleid rond de bovenbestuurlijke plusgroep wordt verder vastgelegd in een kwaliteitskaart.</p> <p>Iedere school werkt verder aan het vormgeven van niveau 1, 2, en 3 en heeft dit opgenomen in het jaarplan.</p>                                                                                                                                                                                                                   | Inmiddels draaien de bovenbestuurlijke plusklassen in het samenwerkingsverband. Primo Schiedam levert hiervoor de coördinator. Het beleid is verankerd in het samenwerkingsverband.  |
| <b>Passend onderwijs: 'Wijkgericht werken'</b>                               | Op samenwerkingsverband- en school- en bestuursniveau niveau wordt invulling gegeven aan passend onderwijs.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Afgelopen jaar zijn individuele school- en wijk arrangementen georganiseerd. Project loopt volgens plan.                                                                             |
| <b>Curriculum ontwikkeling 'Onderwijs 2032'</b>                              | <p>Scholen faciliteren de ontwikkeling van leerkrachten op dit gebied.</p> <p>Leerkrachten zijn op de hoogte wat 21 century skills inhouden.</p> <p>Al het personeel ervaart het gebruik van de laatste ICT-middelen (iPad, Chromebook).</p>                                                                                                                                                                                              | Dit loopt volgens plan. Twee scholen werken mee aan de ontwikkeling van het Nederlands Kenniscurriculum dat samen met vier andere schoolbesturen wordt ontwikkeld de komende jaren.  |
| <b>Ouderportaal</b>                                                          | Beleid t.a.v. digitale communicatie met ouders wordt per school geëvalueerd en zo nodig aangescherpt.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Dit is nog niet afgerond op iedere school, loopt om deze reden door in 2020.                                                                                                         |
| <b>Mediawijsheid &amp; digitale geletterdheid</b>                            | Bovenschools wordt het beleid rond digitale geletterdheid geformuleerd.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | In 2019 is hier een start mee gemaakt. Wordt in 2020 volgens plan gecontinueerd                                                                                                      |



## Onderwijsresultaten

De onderwijsresultaten van de scholen zijn terug te vinden op [scholenopdekaart.nl](https://scholenopdekaart.nl).

| Naam School              | Toets   | Schooljaar  | Ondergrens | Gecorrigeerde score |
|--------------------------|---------|-------------|------------|---------------------|
| 13 GL De Peperklip       | IEP     | 2018 / 2019 | 71,6       | 74,9                |
| 13LM De Singel           | CITO    | 2018 / 2019 | 532,2      | 533,1               |
| 13XQ Montessori Schiedam | CITO    | 2018 / 2019 | 533,9      | 534,4               |
| 14AZ Het Kleurrijk       | IEP     | 2018 / 2019 | 76,1       | 78,6                |
| 14EC Het Startblok       | CITO    | 2018 / 2019 | 531,8      | 530,4               |
| 14GW De Taaltuin         | IEP     | 2018 / 2019 | 76,6       | 78                  |
| 14XU Het Windas          | CITO    | 2018 / 2019 | 533,1      | 533,8               |
| 15EJ Loep                | ROUTE 8 | 2018 / 2019 | 195,8      | 202,5               |
| 15HT De Violier          | IEP     | 2018 / 2019 | 79,3       | 83,9                |
| 15KN De Klinker          | ROUTE 8 | 2018 / 2019 | 203,8      | 211,4               |

## Onderwijsinspectie

In 2019 heeft er geen inspectieonderzoek plaatsgevonden op onze scholen. Op 21 januari 2019 is wel het [Inspectierapport](#) vastgesteld naar aanleiding van het onderzoek naar bestuur en scholen dat in 2018 heeft plaatsgevonden. Dit vierjaarlijks kwaliteitsonderzoek werd bij het bestuur en vijf scholen uitgevoerd, te weten De Peperklip, Het Kleurrijk, De Poldervaart, De Taaltuin en De Wereldschool. Alhoewel De Wereldschool aangestuurd wordt door het samenwerkingsverband, werd het onderzoek van deze school meegenomen in dit onderzoek omdat de leerlingen officieel zijn ingeschreven bij Het Startblok.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat de kwaliteit op de onderzochte standaarden voldoende tot goed is. De 'kwaliteitszorg' en 'kwaliteitscultuur' werden als goed beoordeeld. Het onderdeel 'verantwoording en dialoog' werd met een voldoende beoordeeld, evenals de 'financiële continuïteit en financiële rechtmatigheid'. Voor wat betreft deze laatste twee was alleen een voldoende of onvoldoende te scoren. Ook de onderzochte onderdelen op de scholen werden voldoende tot goed beoordeeld. Het waren stuk voor stuk mooie verslagen.

Interne audits hebben plaatsgevonden bij Het Kleurrijk, De Singel en SBO De Poldervaart. De audits, die als zeer leerzaam werden ervaren door zowel de auditoren als de betrokken scholen, hebben geleid tot verbeterpunten die zijn opgenomen in de jaarplannen van de scholen. Ook in 2019 participeerde de bestuurder in het 'Bestuurlijk Netwerk Inspectie Toezicht' (BNIT) van de PO-raad.

## Passend onderwijs

De scholen hebben de middelen vanuit de lumpsum uitgegeven ten behoeve van het bereiken van onderstaande doelen:

### 1. Preventieve en persoonlijke ondersteuning.

Doelstelling: tijdige, adequate en gepaste leerlingenzorg op maat, om zo thuisnabij mogelijk onderwijs aan te kunnen bieden. De ingezette expertise leidt tot aantoonbaar succes. Positieve evaluaties van scholen, ouders, leerlingen en partners.

### 2. Ondersteuningsteam op de school (OT):

Het ondersteuningsteam is in staat om de passende extra ondersteuning te definiëren zonder overbodige bureaucratie en aan te vragen door benodigde documenten zoveel mogelijk efficiënt in te zetten.



## Doorgaande ontwikkelingslijnen

### 1. Samenwerking tussen school, scholen in de wijk en externe expertise waar de leerling en leerkracht optimaal van kunnen profiteren.

Beoogd effect: betere aansluiting zodat kinderen zich zonder onderbreking volgens hun eigen mogelijkheden kunnen ontwikkelen. Terugdringen van het aantal thuiszitters. Onderwijs en Zorg werken samen om de resultaten te optimaliseren en kinderen de juiste onderwijsplek te bieden. Ieder kind volgt een doorgaande ontwikkelingslijn; de schoolcarrière wordt kansrijk ononderbroken door het kind gevolgd.

### 2. Bijdragen aan het vergroten van de vakbekwaamheid van leerkrachten en Ib'ers. Hierin een initiërende en faciliterende rol spelen.

Beoogd effect: versterken van de samenwerking, vergroting van de vakkennis; richtinggevende thema's: passend onderwijs, wijkgericht samenwerken en ontwikkeling expertise netwerk. Zichtbaar worden van de ontwikkeling en de samenwerking rondom kinderen op de scholen in de wijken: positieve evaluaties.

### 3. Scholing.

Beoogd effect: afstemmen van de communicatie, eenduidigheid in de vaktaal, scholen werken handelingsgericht, Ondersteuningsteams op scholen indiceren handelingsgericht, intern begeleiders, SWV'ers en AB'ers begeleiden oplossingsgericht.

### 4. Samenwerkingsverband/Primo Schiedam als netwerkorganisatie.

Inspiratie, versterken van de samenwerking, versterking van professionaliteit, formuleren van gedeelde oplossingen, ontwikkelen van beleid. Voor gesignaleerde structurele vraagstukken worden oplossingsmogelijkheden gevonden, pilots gestart die zo nodig in nieuw beleid worden geconsolideerd. Voorbeelden: speciale leesbegeleiding op scholen, de familieklas op De Singel, de bovenbestuurlijke plusklassen voor hoogbegaafde leerlingen. Gebaseerd op onze visie en missie is ons doel om steeds meer thuisnabij te organiseren met o.a. behulp van wijkgericht werken, het expertise web en andere ingezette activiteiten.

## Totstandkoming van het beleid

In de deelnemersraad van het samenwerkingsverband is de ontwikkeling van het ondersteuningsplan gevolgd en besproken. Bovenstaande doelstellingen zijn samenwerkingsverband breed gedeeld en verwerkt in de jaarplannen van de betrokken besturen. Het jaarplan van Primo Schiedam wordt in het directiebestuur en de GMR besproken en verwerkt in de jaarplannen van de scholen. Deze worden besproken met schoolteams en de MR van de scholen. In al deze overleggen vindt een wisselwerking tussen de actoren plaats en worden punten teruggekoppeld.

## Inzet middelen vanuit het samenwerkingsverband:

| Financiering t.b.v: | Bedrag    |                                                                                                                                             |
|---------------------|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Basisondersteuning  | € 119.265 | Dit is € 35 per leerling en is door de scholen ingezet t.b.v. urenuitbreiding intern begeleiding, extra handen in de klas en/of nascholing. |
| Arrangementen       | € 293.846 | Dit betreft zowel individuele, groeps- als schoolarrangementen in het kader van bovengenoemde doelstellingen.                               |
| Plusklas            | € 22.362  | De bijdrage vanuit het samenwerkingsverband t.b.v. de opvang van hoogbegaafde leerlingen.                                                   |
| SBO De Poldervaart  | € 187.852 | Dit betreft de financiering vanuit het samenwerkingsverband t.b.v. de opvang van jonge risicokinderen.                                      |
| SBO De Poldervaart  | € 128.517 | Het gedeelte van de bekostiging vanuit het samenwerkingsverband.                                                                            |



## Recente ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband.

In 2019 heeft het bestuur van Horizon besloten dat De Gelinckschool, een SO-cluster 4 school, die tevens in het schoolgebouw van SBO De Poldervaart gehuisvest is, met ingang van 1 augustus 2020 haar deuren gaat sluiten. In oktober 2019 is er een werkgroep gestart die heeft onderzocht of het mogelijk is dat deze leerlingen een plek krijgen binnen SBO De Poldervaart. Dit is onderzocht en haalbaar bevonden. SBO De Poldervaart wordt dan een SBO+ voorziening, dat zowel leerlingen met een SBO-indicatie als leerlingen met een cluster 4 indicatie onderwijs biedt. Horizon, het samenwerkingsverband en Primo Schiedam hebben een overeenkomst gesloten waarin de afspraken zijn vastgelegd waardoor dit ook financieel mogelijk wordt.

## 2.2 Personeel & professionalisering

**Onze visie op Personeel & Professionalisering:** *de onderwijsgeevenden centraal.*

Wat betreft personeel en professionalisering had het bestuur de onderstaande doelen voor 2019 geformuleerd:

*Groen = Doel wordt of is gehaald*

*Geel = Proces loopt nog*

*Oranje = Doel wordt of is niet gehaald*

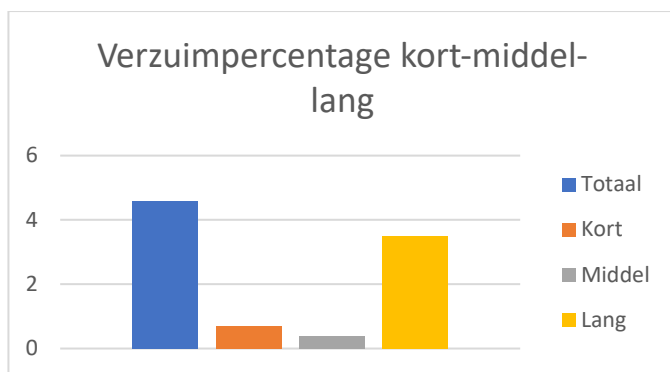
| Thema                                     | Doelstelling                                                                                                                                                                                                       | Voortgang                                                                                                                               |
|-------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Arbeidsvoorwaarden</b>                 | Primo Schiedam is een goede werkgever. Daartoe actualiseert het mede naar aanleiding van het lerarentekort de arbeidsvoorwaarden                                                                                   | Primo Schiedam betaalt extra reiskosten, lerarenkamers zijn/ worden van een update voorzien. Proces loopt door in 2020.                 |
| <b>Kwalitatieve personeelsplanning</b>    | Primo Schiedam heeft een kwalitatieve personeelsplanning die leidt tot bewuster plaatsen (mobiliteit) en/of begeleiden van personeel binnen de stichting.                                                          | Loopt door in 2020. Inventarisatie is gemaakt nu evaluatie en door ontwikkelen.                                                         |
| <b>Professionalisering</b>                | De professionalisering van medewerkers wordt zodanig ingericht dat aan de leerwensen, waar mogelijk, tegemoetgekomen wordt. Daarbij benutten we in toenemende mate de kennis en ervaring van de eigen medewerkers. | Invoering van online leren via cursusaanbod van Skillstown. Aanbod vanuit Primo Academie. Werken in Leerteams en Directie Leerkringen.  |
| <b>Taakbeleid/ inzet werkdrukmiddelen</b> | Binnen Primo Schiedam wordt bewust beleid gevoerd t.a.v. werkverdeling ter voorkoming van werkdruk.                                                                                                                | Zie verantwoording werkdrukmiddelen.                                                                                                    |
| <b>Mobiliteit</b>                         | Actualiseren van het mobiliteitsbeleid.                                                                                                                                                                            | Mobiliteit wensen geïnventariseerd en uitgevoerd.                                                                                       |
| <b>Werving &amp; selectie</b>             | Het beleid t.a.v. werving en selectie is binnen Primo Schiedam actueel en adequaat ingericht.                                                                                                                      | Dit is gebeurd en wordt verder uitgewerkt. Procedure is gestroomlijnd.                                                                  |
| <b>Doelgroepenbeleid</b>                  | Primo Schiedam heeft personeelsbeleid t.a.v. verschillende leeftijdsgroepen/ doelgroepen                                                                                                                           | Er is vooral geïnvesteerd in de zij-instroom en startende leerkracht. Beleid voor de oudere werknemer heeft nog geen aandacht gekregen. |



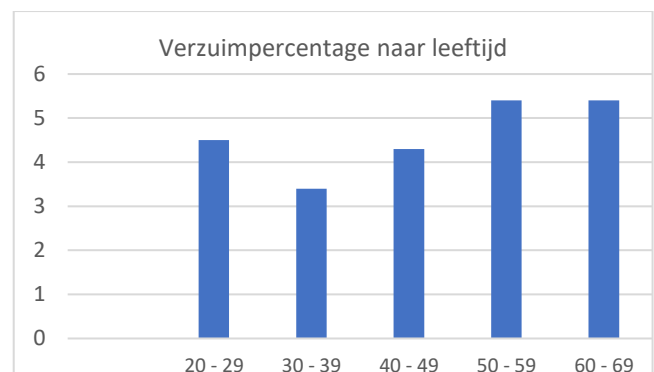
|                                                  |                                                                                    |                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Ontwikkeling van het leiderschap</b>          | Binnen Primo Schiedam wordt gewerkt aan het leiderschap.                           | Covey studiedag voor al het personeel heeft plaatsgevonden. Vijf directeuren hebben hun opleiding bij het CBE afgerond en vier medewerkers worden opgeleid tot schoolleider. |
| <b>Leraren tekort en vervangingsproblematiek</b> | Iedere dag een onderwijsgevende voor de klas. Continuïteit in de groepen/ scholen. | Hier is veel op ingezet: zij- instroom zie toelichting hieronder.                                                                                                            |
| <b>Verzuimbeleid</b>                             | Primo Schiedam heeft een ziekteverzuimpercentage van onder de 5%                   | Het verzuimpercentage in 2019 was 4,6%                                                                                                                                       |

## Verzuim

In voorgaande jaren (2017, 2018) daalde het ziekteverzuim bij Primo Schiedam onder het gemiddelde verzuim van de gehele onderwijs branche VO en PO. De daling van het verzuimpercentage t.o.v. voorgaande jaren is in 2019 stabiel gebleven. Voor 2016 lag het verzuimpercentage boven de 7%. In 2016 was het 5,9 % naar 5,4% in 2017. Het verzuimpercentage over het jaar 2019 is gelijk gebleven aan 2018, **4,6%**. Hiermee is de doelstelling voor 2019, lager dan het landelijk cijfer 5%, opnieuw behaald.



Kort verzuim (t/m 7 dagen): 0,7%  
Middel verzuim (t/m 6 weken): 0,4%  
Lang verzuim (langer dan 6 weken): 3,5%



De meldfrequentie over het jaar 2019 is bij Primo Schiedam gemiddeld 1,2. In 2018 was dit 1,0 en in 2017 was dit 1,3.

## Onze aanpak

Het aanpakken van verzuim is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van werknemer en leidinggevende samen. Het verzuimbeleid is integraal doorgevoerd in de organisatie van de stichting. De verantwoordelijkheid voor verzuimbegeleiding ligt bij de directe leidinggevende. De directe leidinggevende is casemanager. Hiermee wordt bereikt dat de direct leidinggevende met de verzuimende medewerker heel direct aan re-integratie werkt. Dit stimuleert de betrokkenheid bij het werk, de locatie en de kinderen (aanwezigheidsbevordering). Actieve begeleiding en direct contact is een must.

De afdeling P&O heeft een administratieve, initiërende, bewakende en adviserende rol in de ontwikkeling, implementatie en uitvoer van het verzuimbeleid.

In het verzuim casemanagement laat Primo Schiedam zich adviseren en begeleiden door een arbodienst. De arbodienst wordt ingeschakeld door de casemanager op het moment dat dreigende langdurig verzuim aan de orde is en specialistische begeleiding noodzakelijk is. De bedrijfsarts adviseert over de mate van arbeids(on)geschiktheid. Met dit advies gaan de casemanager en medewerker aan het werk ten behoeve van re-



integratie. Uitgangspunt bij verzuim is dat een medewerker kan terugkeren in de eigen functie, mits de functie geschikt blijkt.

Daarnaast vindt met de schoolleiders, de beleidsmedewerker P&O en betrokken medewerker, op verzoek van alle partijen, gesprekken plaats in de vorm van een sociaal medisch overleg (SMO) plaats. Bijzonderheden worden hierin met de bedrijfsarts besproken. Zo kan organisatie breed gestuurd worden op trends.

### **Lerarentekort**

**Toelichting:** *Het landelijke probleem van het leraren tekort vindt ook haar weerslag bij Primo Schiedam. Naast het aantrekken van docerend personeel om het natuurlijk verloop op te vangen is Primo Schiedam ook op zoek naar extra personeel als gevolg van de leerlingenstijging in de komende jaren.*

*Het werven van lesbevoegd personeel werd in 2019 nog steeds bemoeilijkt door het grote landelijke personeel tekort. Primo Schiedam is van mening dat we moeten investeren in eigen personeel en dat we nieuw personeel uit een andere "vijvers" moeten halen, door buiten de onderwijsbranche te gaan zoeken en betrokken te zijn bij het opleiden van nieuwe leerkrachten. Een manier om de instroom aan leerkrachten te stimuleren, is door te investeren in zij-instromers. Zij-instromers gaan na een intensief assessment traject, net als de beginnende leerkracht, waar mogelijk direct zelfstandig aan de slag. Hoewel zij regelmatig begeleidingsgesprekken hebben met collega's van dezelfde school, blijft de uitdaging groot. Ook hier is coaching van groot belang. Zij-instromers hebben vaak een andere achtergrond, waardoor zij op een andere manier gecoacht dienen te worden. De zij-instromers groeien op hun beurt uiteindelijk tot een team van bekwame leerkrachten die de tekorten binnen de scholen, maar ook de vervangingen binnen de scholen op kunnen vangen.*

Aan de hand van de opbrengsten van denktank avonden rond de aanpak van lerarentekort begin 2019 zijn de onderstaande maatregelen getroffen:

- Het werven van docerend personeel en toekomstige leerkrachten met een minimale hbo-opleiding maar nog geen ervaring en opleiding heeft in onze branche (zij-instromers).  
*Doel behaald*
- Primo Schiedam bekostigd de studie van zij-instromers en bindt de nieuwe medewerker met een arbeidsovereenkomst voor minimaal 5 jaar (terugbetalingsregeling) Deze medewerker wordt geplaatst op één onze scholen. De zij-instromer volgt de opleiding waarbij hij/zij in twee jaar de bevoegdheid tot lesgeven kan behalen. Tijdens het eerste jaar draait de zij-instromer als leraarondersteuner mee op de school. Per individu wordt bekeken of hij/zij plaatsbaar is op de toegewezen school en in welk tijdsbestek. Wanneer de zij-instromer niet plaatsbaar is op de toegewezen school wordt hij/zij overgeplaatst.  
*Doel gedeeltelijk behaald*
- Iedere zij-instromer wordt begeleid, deze begeleiding (coaching) wordt gegeven door een collega leerkracht van de betreffende school. Voor de coaching wordt de collega één dag vrijgesteld (in de meeste gevallen betekent dit uitbreiding van de wtf).  
*Doel behaald*
- Inmiddels zijn de effecten van gedegen coaching en begeleiding zichtbaar onder zowel startende leerkrachten als de zij-instromers en wordt dit onderschreven door verschillende onderwijsprofessionals. Echter bemoeilijkt het tekort aan leerkrachten de inzet op gedegen coaching trajecten bij alle besturen. Primo Schiedam zoekt hier de samenwerking met de Hogeschool Rotterdam en Participatiefonds om de coaches te ondersteunen.  
*Doel gedeeltelijk behaald*
- Naast het stimuleren van instroom van jonge PABO-studenten (na het middelbaar onderwijs) en zij-instromers, richt Primo Schiedam zich op onderwijsassistenten om het lerarentekort op de langere termijn het hoofd te kunnen bieden. Niet iedere onderwijsassistent heeft de ambitie en/of de capaciteiten om door te groeien naar leerkracht. De overstap van MBO naar HBO is een grote stap. Onderwijsassistenten en/of leraarondersteuners die de potentie hebben biedt Primo Schiedam de duale opleiding aan.  
*Doel behaald*
- Primo Schiedam heeft geïnvesteerd in de lerarenkamers. Het team van de school heeft zelf bepaald, tot aan een maximumbedrag, welke aanpassing zij wilden in de lerarenkamer. Dit is geïnitieerd vanuit het bestuur, deze is van mening dat de medewerker een fijne plek nodig heeft om zich tijdens een pauzemoment terug te trekken.  
*Doel gedeeltelijk behaald*





### Ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkelingen voor het personeelsbeleid de komende jaren zijn het lerarentekort, de nieuwe CAO PO en de veranderende regelgeving t.a.v. ontslag van personeel. Met name het feit dat WW-uitkeringen in de toekomst verhaald worden op de werkgever zonder dat er inkomsten tegenover staan, die dit dekken, brengt schoolbesturen in een lastige situatie.

### Uitkeringen na ontslag

Het beleid van Primo Schiedam is erop gericht het aantal ontslaguitkeringen zoveel mogelijk te voorkomen. In het verslagjaar 2019 hebben geen ontslaguitkeringen plaatsgevonden. In 2019 heeft het Ministerie van Onderwijs € 2.277 ingehouden op de bekostiging, als gevolg van werkloosheidskosten die niet worden vergoed door het Participatiefonds. Dit betrof echter een inhouding van werkloosheidskosten uit 2017. Het Participatiefonds vergoed de werkloosheidskosten indien de instroomtoets bij uitdiensttreden van een medewerker met goed gevolg is afgerond. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen volgt Primo Schiedam de regels en dossiervorming van de instroomtoets.

### Aanpak werkdruk

#### *Verantwoording werkdrukmiddelen 2019*

Proces: In 2019 heeft Primo Schiedam in totaal €624.102 aan werkdrukmiddelen ontvangen. Iedere schooldirecteur heeft in overleg met het team besloten hoe deze middelen zijn ingezet en dit voorgelegd aan de MR van de school. Iedere MR is hiermee akkoord gegaan. Onderstaand schema toont de middelen per school:

| Brinnummer | Naam school         | Personeel        | Materieel       |
|------------|---------------------|------------------|-----------------|
| 13GL       | De Peperklip        | € 67.176         |                 |
| 13LM       | De Singel           | € 116.085        |                 |
| 13XQ       | Montessori Schiedam | € 36.753         |                 |
| 14AZ       | Het Kleurrijk       | € 35.347         |                 |
| 14EC       | Het Startblok       | € 86.253         |                 |
| 14GW       | De Taaltuin         | € 37.401         |                 |
| 14XU       | Het Windas          | € 47.724         | € 15.000        |
| 15EJ       | Loep                | € 31.364         |                 |
| 15HT       | De Violier          | € 58.973         |                 |
| 15KN       | De Klinker          | € 65.041         |                 |
| 19VE       | SBO De Poldervaart  | € 26.985         |                 |
|            | <b>Totaal</b>       | <b>€ 609.102</b> | <b>€ 15.000</b> |
|            |                     |                  |                 |



Sinds de invoering van de werkdrukmiddelen is het bedrag per leerling een aantal keren verhoogd. Voor het schooljaar 2018-2019 is een bedrag van € 158,27 per leerling ontvangen. Voor het schooljaar 2019-2020 is dit bedrag opgehoogd met € 66,73 naar € 225 per leerling.

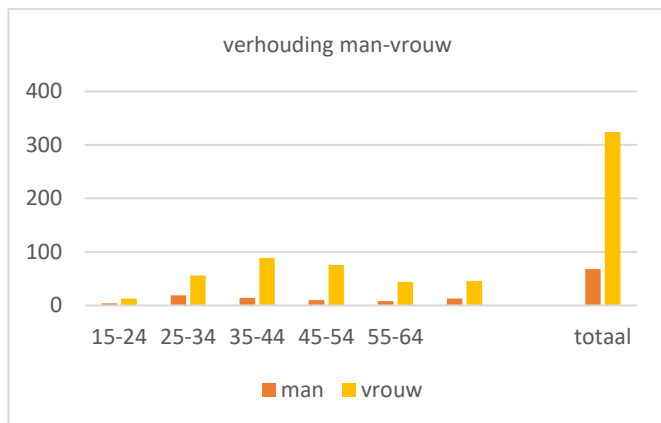
De middelen zijn grotendeels ingezet voor inzet extra personeel en/of uren, dit is onder te verdelen in de volgende punten:

- De inzet van onderwijsassistenten en leraarondersteuners;
- Inzet van vakdocenten;
- Het ambulant maken van personeel ten behoeve van managementtaken;
- Inzet van conciërges;
- Uitbreiding van tijd voor intern begeleiders;
- Opzetten tussenschoolse opvang;
- Vrijroosteren van medewerkers ten behoeve van collegiale consultatie;
- Uitbreiding van uren van de managementassistent.

### Functieboek

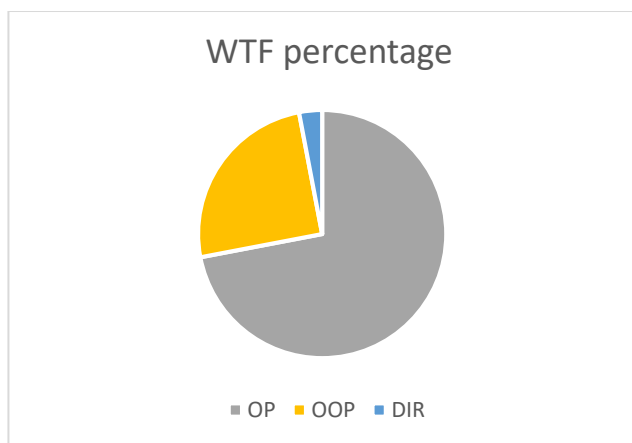
Het functieboek, geactualiseerd in 2018, kent geen wijzigingen. In 2020 zal deze i.v.m. cao-wijzigingen worden geactualiseerd.

### Personeelsbestand



#### Verhouding m/v

Dit tabel geeft het aantal medewerkers per leeftijdscategorie aan (m/v) ten opzichte van 2018 is de leeftijdsgroep 35-44 hoger. 17,8% van het personeelsbestand is man. Het totaal aantal medewerkers bedroeg 302 medewerkers.



#### FTE-omvang per functiecategorie

72% van de medewerkers van Primo Schiedam is onderwijspersoneel (OP). De groep onderwijs ondersteunde personeel (OOP) is 25%. Ten opzichte van 2018 is de groep OP 1% lager en de groep OOP 3% hoger. De stijging van de OOP is te herleiden naar aanname van zij-instromers en onderwijsassistenten. De directievoering omvat 3% van de totale wtf, dit is een daling t.o.v. 2018.



## Strategisch personeelsbeleid

Het te voeren personeelsbeleid is met regelmaat agendapunt op de vergaderingen van het directiebestuur (DB) en de werkgroep 'personeel en organisatie' van de GMR. Beleid wordt in werkgroepen voorbereid waar directeuren en de P&O beleidsmedewerker zitting hebben. Dit wordt vervolgens voorgelegd aan het DB en de GMR. Vervolgens stelt het bestuur beleid vast. Waarna de effecten ervan geëvalueerd worden. De beleidsvoornemens worden vroegtijdig met RvT en GMR besproken zodat er gelegenheid is voor beïnvloeding aan de voorkant. In het DB worden directeuren gevraagd naar hun mening en zaken te peilen in de teams. Op deze manier worden medewerkers zo goed mogelijk betrokken bij de beleidsvorming. Ook wordt minimaal één keer per jaar een denktank georganiseerd rond een bepaald thema waarbij medewerkers binnen de organisatie gevraagd worden om mee te denken en te adviseren. Voorbeelden zijn thema's als: Het lerarentekort, de cultuur binnen Primo Schiedam en leiderschap. Daarnaast is de bestuurder alle scholen langsgegaan om het te vormen beleid waaronder het strategisch personeelsbeleid voor de komende jaren toe te lichten.

## 2.3 Huisvesting & facilitaire zaken

Wat betreft huisvesting en facilitaire zaken had het bestuur de onderstaande doelen voor 2019 geformuleerd:

- Groen = Doel wordt of is gehaald
- Geel = Proces loopt nog
- Oranje = Doel wordt of is niet gehaald

| Thema                                                                  | Doelstelling                                                                                                                  | Voortgang                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Nieuwbouw De Peperklip</b>                                          | Zorgen dat er draagvlak komt voor nieuwbouw van De Peperklip.                                                                 | Nieuwbouw van De Peperklip heeft een plek gekregen in het IHP.                                                                                                                                                               |
| <b>Afronding nieuwbouw De Singel &amp; aanpassing andere gebouwen.</b> | Sloop en herbouw op de huidige locatie wordt afgerond.<br>Zorgen voor een vergelijkbare look en feel van de overige gebouwen. | Heel het traject is afgerond. Laatste termijn is betaald.<br>In de MOP zijn aanpassingen aan de andere gebouwen naar voren gehaald om het mogelijk te maken dat in de zomer van 2019 deze aanpassingen konden worden gedaan. |
| <b>Aanpassing Het Windas</b>                                           | Goede huisvesting voor onderwijs en opvang van de leerlingen van Het Windas borgen.                                           | Nieuwbouw van Het Windas heeft een plek gekregen in het IHP                                                                                                                                                                  |
| <b>Nieuwbouw Loep</b>                                                  | Nieuwbouw voor Loep wordt gerealiseerd.<br>Loep ontwikkelt zich tot een school die een centrale positie inneemt in de wijk.   | Alle plannen waren klaar. Aanbesteding is niet gelukt omdat middelen ontoereikend waren. Primo Schiedam is met de gemeente in overleg om het alsnog voor elkaar te krijgen. Nieuwbouw Loep is in het IHP opgenomen.          |
| <b>Realiseren digitaal loket</b>                                       | Verhogen efficiency door ontzorgen van gebruikers.                                                                            | Zie toelichting.                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Digitaliseren MJOP-plan scholen</b>                                 | Het digitaal beschikbaar hebben van de MJOP's van de scholen.                                                                 | Gedeeltelijk gerealiseerd, inmiddels is dit in 2020 afgerond.                                                                                                                                                                |
| <b>Duurzaamheid</b>                                                    | Waar mogelijk worden tijdens het onderhoud maatregelen genomen t.b.v. duurzaamheid                                            | Zie toelichting.                                                                                                                                                                                                             |



Het belangrijkste doel van de afdeling 'Huisvesting & Facilitaire Zaken' is de materiele instandhouding van de voorzieningen in de onderwijshuisvesting. Doordat deze afdeling de gebruikers van de onderwijshuisvesting hierin volledig ontzorgd is er op bestuursniveau goed zicht op de kwaliteit van de huisvesting en kan er centraal efficiënt worden gestuurd op het nemen van de juiste maatregelen. Een aantal specifieke doelen en projecten die in 2019 zijn gerealiseerd worden hieronder nader toegelicht.

### **Realiseren digitaal loket**

In 2019 hebben alle gebruikers van de onderwijshuisvesting toegang gekregen tot een digitaal (webbased) loket waar meldingen gedaan kunnen worden. Op eenvoudige wijze kunnen gebreken aan gebouwen, storingen in installaties of klachten m.b.t. het schoonmaakonderhoud kenbaar worden gemaakt aan de afdeling. De melder houdt vervolgens zicht op de afhandeling van de melding. De vaste partners (onderhoudsbedrijven, installateurs en leveranciers) ontvangen in deze digitale omgeving de opdrachten en dragen zorg voor de uitvoering van de werkzaamheden in goed overleg met de melder op locatie.

*Doel behaald*

### **Digitale Meer Jaren Onderhouds Planning (MJOP)**

Waar het digitale loket van de afdeling 'Huisvesting & Facilitaire Zaken' met name wordt ingezet voor het correctieve onderhoud van de huisvesting is een digitale MJOP een tweede belangrijke instrument m.b.t. de materiele instandhouding. In 2018 zijn alle gebouwen fysiek geïnspecteerd waarbij van alle gebouwelementen de kwaliteit is vastgelegd. Tevens is aangegeven welke onderhoudsactiviteiten in welk jaar en met welke frequentie uitgevoerd dienen te worden en wat de kosten hiervan zijn. Deze informatie is de basis voor het vaststellen van de dotatie waarmee de voorziening voor planmatig onderhoud wordt opgebouwd. In 2019 is gewerkt aan een digitale omgeving waarin de gegevens uit de MJOP zijn opgenomen. De software in deze omgeving maakt het mogelijk om deze gegevens om te zetten naar bruikbare informatie (bijvoorbeeld: wat zijn de geplande onderhoudswerkzaamheden voor 2020, hoeveel m2 dakvlak dient er de komende 3 jaar gerenoveerd te worden, wat is het effect op de dotatie als we de frequentie van bepaalde onderhoudsactiviteiten wijzigen, enz.).

Een volgende stap die in 2020 gezet zal worden is het beschikbaar stellen van de MJOP voor de gebruikers van de onderwijshuisvesting. Een directeur op locatie heeft dan goed inzicht in de geplande onderhoudswerkzaamheden voor de komende jaren. Samen met deze directeur gaan we vervolgens in gesprek hoe de geplande werkzaamheden zodanig uitgevoerd kunnen worden dat de overlast tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zo klein mogelijk zijn en het effect op het primaire proces door de juiste inzet zo groot mogelijk is.

*Doel deels behaald*

### **Telefonie: beëindiging ISDN door KPN**

Per 1 september 2019 is KPN gestopt met de ondersteuning van de oude telefoonaansluitingen (ISDN). Omdat dit niet alleen de telefonie raakt, maar ook de communicatie van de klimaat- en de alarminstallaties zijn in samenwerking met onze partners op deze onderdelen de benodigde aanpassingen gerealiseerd. Alle locaties hadden voor 1 september de beschikking over bellen via internet. Ook de alarminstallaties zijn omgezet naar internet. Samen met de installateur van de klimaatinstallaties wordt een plan gemaakt om ook deze installaties te voorzien van nieuwe communicatietechniek. Waar nodig wordt dan tevens de verouderde regeling vervangen. Deze werkzaamheden zullen in 2020 worden uitgevoerd.

*Doel deels behaald*

### **Upgrade 'Document Solutions' (printers/scanners/kopieermachines)**

Deze doelstelling is gedurende het jaar ontstaan. Omdat de vraag naar 'werken in the cloud' fors is toegenomen is samen met onze leverancier van de kopieermachines onderzocht welke aanpassingen hiervoor nodig zijn. Op basis van deze inventarisatie zijn alle locaties voorzien van de nieuwste generatie machines. Deze machines kunnen communiceren met diverse mobiele apparatuur en zijn tevens helemaal ingericht volgens de eisen die vanuit AVG hieraan worden gesteld (o.a. printen na invoeren van een code en het wissen van het geheugen van de machines na het uitvoeren van een opdracht).

*Doel behaald*



### **Renovatie gebouwen De Singel (Buys Ballotsingel 108 en Galileistraat 86)**

In 2018 is de nieuwbouw van De Singel aan de Singel 5 in gebruik genomen. Door gerichte inzet van middelen uit de voorziening voor planmatig onderhoud is het gelukt om in de andere twee gebouwen waarin De Singel is gehuisvest (aan de Buys Ballotsingel 108 en de Galileistraat 86) dezelfde 'look-&-feel' te realiseren als in het nieuwe gebouw. Het specifieke onderwijsconcept van De Singel wordt nu ook in deze gebouwen maximaal gefaciliteerd.

*Doel behaald*

### **Ontwikkelingen**

Onderstaande ontwikkelingen hebben in 2019 een belangrijke invloed gehad op de werkwijze en het beleid van de afdeling 'Huisvesting & Facilitaire Zaken'.

#### **Integraal Huisvestingsplan (gemeente en besturen)**

De belangrijkste verandering in het speelveld van de afdeling 'Huisvesting & Facilitaire Zaken' betreft het 'Integraal Huisvestingsplan' (IHP). Waar besturen voorheen ieder afzonderlijk jaarlijks aanvragen konden indienen bij de gemeentelijke afdeling onderwijshuisvesting voor uitbreiding van hun gebouw of vervangende nieuwbouw wordt nu gezamenlijk door gemeente en besturen één plan gemaakt voor de noodzakelijke investeringen in de onderwijshuisvesting voor de komende zestien jaar.

#### **Samenwerking met partners**

Mede als gevolg van bovenstaande ontwikkeling is de relatie tussen de partners (gemeente en schoolbesturen, maar ook partners in kinderopvang en jeugdzorg) veranderd. Het besef neemt toe dat we de uitdaging (ook als het gaat om de opgave die er voor ons ligt op het gebied van de huisvesting) alleen samen tot een goed einde kunnen brengen. Daarbij wordt steeds meer gezamenlijk op wijkniveau gekeken naar de behoeften en kansen die er zijn (waarbij het kind centraal staat).

#### **Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen**

Op onderstaande punten is in 2019 aandacht besteed aan duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen:



##### **Vervangen noodverlichting door led-verlichting**

In 2019 zijn alle gebouwen van Primo Schiedam voorzien van nieuwe led-noodverlichtingsarmaturen.



##### **Realiseren van groenblauwe schoolpleinen**

Bij De Peperklip (Fahrenheitstraat 2) is met eenvoudige middelen en inzet van leerlingen een groenblauwe buitenruimte gerealiseerd. Ruim 200 m<sup>2</sup> bestrating is verwijderd zodat de riolering bij een forse regenbui minder zwaarbelast wordt. Ook voor de buitenruimte bij De Violier (Stockholm 1) en De Singel (Galileistraat 86) zijn plannen gemaakt voor het verduurzamen van de pleinen. We hopen deze in 2020 te kunnen gaan realiseren.



##### **'Green Deal' en verduurzaming gymzaal Jan van Avennesstraat**

Op de dag van de duurzaamheid hebben Primo Schiedam en de gemeente Schiedam een 'Green Deal' ondertekend. Beide partijen zullen zich de komende jaren gaan inspannen om samen werk te maken aan de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed in Schiedam. Als pilotproject is in 2019 gestart met de verduurzaming van Wijkcentrum De Erker (gemeente Schiedam en de naastgelegen gymzaal (Primo Schiedam) aan de Jan van Avennesstraat. De gevels van het complex zijn gerenoveerd en voorzien van dubbele beglazing. In 2020 volgen ledverlichting en zonnepanelen.





## 2.4. Public relations en strategie

Per 15 maart is de werkgroep communicatie overgegaan in een DLK (directieleerkring). Zij zijn twee keer bijeen geweest. De DLK is verantwoordelijk om de overeenkomsten en verschillen van de verschillende scholen in beeld te brengen als ook de communicatie uit de diverse gremia te vertalen en te delen met de achterban (o.a. leerkrachten, ouders en stakeholders). Simpelweg omdat goede communicatie een noodzakelijke voorwaarde is voor de realisatie van alle doelstellingen van Primo Schiedam, zoals genoemd in het beleidsplan. De werkgroep/DLK houdt zich bezig met onderstaande doelstellingen uit het beleidsplan:

1. Primo Schiedam stimuleert bewust tweerichtingsverkeer in communicatie met alle belangengroepen/stakeholders, waardoor we gezamenlijk kunnen (door)ontwikkelen.
2. Primo Schiedam betreft haar stakeholders via uiteenlopende vormen van communicatie, onder andere middels de digitale nieuwsbrief, website en sociale media.
3. Alle scholen hebben een duidelijk profiel waarbinnen de openbare identiteit herkenbaar aanwezig is.

De werkgroep/DLK houdt zich bezig met diverse vraagstukken:

- Meedenken over de vertaling van het beleidsplan in 'Jongleren'. Uitstralen van onze visie, missie, kerndoelen, etc. De leden van de werkgroep maken ook deel uit van de redactie van 'Jongleren'.
- Hoe zorgen wij ervoor dat iedereen de communicatie van Primo Schiedam leest? ('Jongleren', nieuwsbrieven, etc.).
- Hoe willen wij ons profileren in de markt? Hoever gaan wij hierin? Welke afspraken zijn er met andere besturen?
- Via (interne) communicatie uitdragen wie Primo Schiedam is.
- Inzet sociaal media: scholen en bovenscholen. Bij het merendeel van de scholen en bovenscholen wordt sociale media ingezet.
- Nadenken over de arbeidsmarktcommunicatie. In 2019 is bedacht dat in het kader van het lerarentekort het helpend kan zijn om van iedere school een kort wervend film te maken gericht op het werven van nieuw personeel. Hier wordt in 2020 invulling aan gegeven.

Per 1 augustus 2019 is het aandachtgebied communicatie ondergebracht bij het directiebestuur, ondersteunt door het bestuursbureau, zodat alle scholen vertegenwoordigd zijn.

### Jongleren en digitale nieuwsbrieven

Kwalitatieve aspecten van de organisatie komen aanbod in '[Jongleren](#)' (online magazine) en worden via diverse kanalen openbaar gemaakt. Het magazine is bedoeld om medewerkers te inspireren en om ervaringen en actuele ontwikkelingen binnen het werkveld te delen. In 2019 hebben de artikelen een nadrukkelijker plek gekregen binnen de [website](#) van Primo Schiedam. Zo verschijnt er op de hoofdpagina een recent artikel.

Naast artikelen over alle scholen bevat het magazine content waarin de aandacht uitgaat naar de partners en stakeholders van Primo Schiedam. In artikelen, blogs, nieuwsberichten en opiniestukken wordt de vertaling van de visie en beleid van Primo Schiedam naar de praktijk op een mooie wijze getoond. 'Jongleren' wordt regelmatig geactualiseerd en zes keer per jaar is er een volledig nieuwe editie. Daarnaast verschenen er in 2019 zes digitale nieuwsbrieven voor personeelsleden en stakeholders van Primo Schiedam. Tevens is het beleid rond het gebruik van sociale media als Facebook, LinkedIn en Instagram bovenscholen geactualiseerd en in 2020 vindt deze plaats voor de scholen.



## 2.5 Financieel beleid

Wat betreft financieel beleid had het bestuur de onderstaande doelen voor 2019 geformuleerd:

Groen = Doel wordt of is gehaald

Geel = Proces loopt nog

Oranje = Doel wordt of is niet gehaald

| Thema                                      | Doelstelling                                                                                                                                                              | Voortgang                                                                                                                                         |
|--------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Inrichting financiële administratie</b> | De inrichting van de financiële administratie is transparant en geeft goed inzicht in wat op school, bovenscholen en ten behoeve van het bestuursbureau wordt uitgegeven. | De uitgaven zijn inzichtelijk. Voor het komend jaar wil de stichting het zo inrichten dat dit in Ultimview Plus te zien is voor alle betrokkenen. |
| <b>Afstemming financiële administratie</b> | Optimale afstemming in werkzaamheden tussen de administratieve medewerkers op de scholen, administratiekantoor en financiële afdeling bestuursbureau.                     | Dit proces is in gang gezet. Voor vier scholen wordt de financiële administratie door een bovenscholse medewerker gedaan.                         |
| <b>Kwaliteit bedrijfsvoering</b>           | Primo Schiedam evalueert de bedrijfsvoering in 'Riskchanger'.                                                                                                             | Door personeelwisselingen en ziekte is dit niet gelukt. De evaluatie vindt plaats in 2020.                                                        |
| <b>Meerjarig onderhouds-planning.</b>      | Een betaalbare onderhoudsplanning.                                                                                                                                        | Deze is gemaakt en in het digitale loket zichtbaar gemaakt in 2020.                                                                               |

### Treasury

Gedurende het verslagjaar 2019 heeft Primo Schiedam gehandeld conform [\*het eigen treasurystatuut\*](#). Dit statuut voldoet aan de regeling beleggen, lenen en derivaten die van toepassing is op Primo Schiedam. Dit is een regeling die is opgesteld door het Ministerie van Onderwijs in overeenstemming met de staatssecretaris van Economische zaken en geeft aan welke regels van toepassing zijn op onderwijsinstellingen.

Primo Schiedam heeft geen aandelen, beleggingen, effecten of andere financiële instrumenten in bezit. Mocht hier in de toekomst wel sprake van zijn, dan zal dit plaatsvinden conform het treasurystatuut van de stichting. Conform het statuut geeft Primo Schiedam geen leningen uit aan derden, noch aan personeel, noch aan andere instellingen of organisaties. De overtollige liquide middelen worden zoveel als mogelijk geplaatst op spaarrekeningen of deposito's. De rente die de stichting hiervoor ontvangt is echter vrijwel nihil. Ten opzichte van het verslagjaar 2018 zijn in verslagjaar 2019 geen wijzigingen opgetreden.

### Allocatie van middelen

De stichting hanteert de door het Ministerie van Onderwijs gehanteerde methodiek voor de verdeling van de middelen. Dit betekent dat de middelen die worden ontvangen voor een specifieke locatie ook werkelijk op deze locatie terecht komen. Middelen die scholen vanuit het samenwerkingsverband ontvangen worden direct aan de school toegekend.

De afdrachten worden berekend aan de hand van in de begroting vastgestelde afdrachtpercentages. De percentages kunnen per jaar verschillen als gevolg van een wijziging van de inrichting van de organisatie. Vanaf 2020 worden de kosten voor ouderschapsverlof als collectieve kosten aangemerkt.



De stichting streeft er uiteraard naar de afdrachtpercentages zo laag mogelijk te houden. De gedachte hierachter is dat een zo groot mogelijk deel direct ten goede moet komen aan het onderwijs.

Het allocatiemodel van de stichting kent een tweetal afdrachten.

#### 1. *Personeel*

Het percentage voor de personele afdracht vanuit de scholen bedroeg in 2019 14,1% (2020: 12,37%) en is gebaseerd op het personele deel van de rijksbijdrage. De personele afdracht kan vervolgens worden opgesplitst in twee delen. Het collectieve gedeelte en het bestuursbureau.

Voor het collectieve deel bedraagt de afdracht in 2019 9,68% (2020: 7,54%). Hieruit worden collectieve aangelegenheden bekostigd zoals duurzame inzetbaarheid (voorheen BAPO), (langdurige) ziekte en ouderschapsverlof. Ook worden collectieve activiteiten zoals hoogbegaafdheidsklassen en leesspecialisme uit deze middelen bekostigd. Licenties en verzekeringen die voor de gehele stichting van toepassing zijn worden eveneens uit de personele afdracht bekostigd. Dit geldt eveneens voor de financiële- en personele administratie.

Op een aantal gebieden worden de scholen bijgestaan door medewerkers van het bestuursbureau. De afdracht voor het bestuursbureau bedraagt in 2019 4,42% (2020: 4,83%).

Hierbij valt te denken aan zowel financiële- als personele ondersteuning alsmede op het gebied van ICT en huisvesting. Ook de directeur-bestuurder van Primo Schiedam maakt onderdeel uit van het bestuursbureau.

#### 2. *Materieel*

De materiele afdracht bedraagt in 2019 60,97% (2020: 73,10%). Uit de materiele afdracht worden alle kosten met betrekking tot huisvesting bekostigd. Dit geldt voor zowel het planmatig onderhoud in de vorm van een dotatie aan de voorziening onderhoud alsmede het klein (dagelijks) onderhoud aan de schoolgebouwen.

Ook de kosten voor schoonmaak en energiekosten worden bekostigd vanuit de materiele afdracht.

### **Onderwijsachterstandenmiddelen (OAB)**

Het bestuur kent de OAB-middelen aan de scholen toe volgens de schoolscores. Dit is in het verleden zo besloten en wordt al jaren op deze manier toegepast. Nu de nieuwe gewichtenregeling wordt ingevoerd, stelt het bestuur deze systematiek ter discussie omdat blijkt dat de inkomsten van met name De Peperklip de komende jaren met zo'n 339.000 terugloopt terwijl de samenstelling van de populatie niet is veranderd. Deze kwestie heeft de aandacht van het bestuur.

De scholen zetten de middelen in t.b.v. van gelijke kansen voor kinderen. In de praktijk betekent vertaalt dit zich naar langere onderwijstijd voor groepen kinderen, kleinere klassen of meer handen in de klas.

## **2.6 Risico's en risicobeheersing**

### **Interne risicobeheersings- en controlesysteem**

Net als iedere onderwijsorganisatie loopt Primo Schiedam een aantal risico's. Vrijwel het gehele jaar wordt de status van deze risico's binnen de organisatie besproken en in de gaten gehouden. Om deze risico's te kunnen monitoren heeft de stichting managementinformatiesystemen in gebruik en in ontwikkeling. Hierin worden met name de financiële prestaties van scholen gerelateerd aan de begroting. Tevens wordt informatie verstrekt op het gebied van de personele formatie. Directeuren en het bestuur interpreteren de informatie. Indien nodig wordt aanvullend beleid ontwikkeld om een sluitende begroting/ exploitatie te realiseren.



In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste risico's weergegeven.

### 1. Personele risico's

- Personeelstekort. Het lerarentekort brengt grote kwaliteits risico's met zich mee. Primo Schiedam tracht hierop te anticiperen door in te zetten op zij-instromers, behoud van huidig personeel en visieontwikkeling op het anders organiseren van het onderwijs.
- Leeftijdsopbouw. Primo Schiedam heeft een relatief grote groep leerkrachten die ouder dan 50 zijn. Op zich is dat geen risico, maar het betekent wel dat de uitstroom als gevolg van het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd hoog zal zijn.
- Kwaliteit personeel. Het betreft hier voornamelijk medewerkers die onvoldoende functioneren (traject) en/of langdurig re-integrerend personeel.

### 2. Groei, krimp van scholen.

Op dit moment valt 1 school, Loep 15EJ, onder de opheffingsnorm. Op zich is dit geen risico omdat de regeling gemiddelde schoolgrootte genoeg zekerheid biedt voor de bekostiging van deze scholen. Wel is het zo dat groei extra kosten met zich mee brengt omdat de groeibekostiging pas komt wanneer er sprake is van groei op bestuursniveau. Scholen met een toename van het aantal leerlingen ontvangen dus niet (direct) de middelen waar zij op dat moment behoefte aan hebben om de groei mogelijk te maken. In 2020 zal worden bekeken of Primo Schiedam hier beleid voor wil ontwikkelen. Dit beleid zal erin moeten voorzien dat de beschikbare middelen beter worden verdeeld over groeiende- en krimpende scholen.

### 3. Fluctuaties van het leerlingenaantal

Voor een aantal scholen wordt een daling van het leerlingenaantal verwacht. Daarnaast is er sprake van een mogelijke oprichting van een derde Islamitische school in de regio. Dit zal effect hebben op het leerlingenaantal van de scholen van Primo Schiedam. Het is moeilijk te beramen wat het effect zal zijn. Tijdens gesprekken gedurende het jaar zullen de leerlingprognoses onderwerp van gesprek zijn. Op fluctuaties in het leerlingenaantal kan namelijk in veel gevallen tijdig worden ingespeeld.

### 4. Bekostiging SBO+

De bekostiging voor het SBO is afhankelijk van afspraken die gemaakt worden binnen het samenwerkingsverband. Deze zijn voor de langere termijn afhankelijk van ontwikkelingen rond inclusie. Daarnaast is duidelijk geworden dat de SO-school De Gelinckschool in augustus 2020 zal worden opgeheven. Er heeft de afgelopen maanden een onderzoek plaats gevonden naar het plaatsen van deze leerlingen op het SBO waardoor SBO De Poldervaart een SBO+ voorziening wordt. Deze ontwikkeling en tevens uitdaging brengt ook de nodige risico's met zich mee. Deze risico's zijn vooraf goed in kaart gebracht en hier zijn duidelijke afspraken over gemaakt. Een werkgroep houdt zich hier mee bezig.

### 5. Eerste opvang nieuwkomers

Binnen Schiedam is een eerste opvang voor nieuwkomers (CON). Primo Schiedam heeft dit initiatief in samenwerking met het samenwerkingsverband en de gemeente Schiedam opgestart. In principe staat de gemeente Schiedam garant voor exploitatietekort. Al hoewel er afspraken zijn met andere schoolbesturen over risicospreiding, zijn er bij terugloop van het aantal leerlingen personele risico's voor Primo Schiedam. Dit vanwege het feit dat personeel gedetacheerd is bij het CON. Vooralsnog neemt het aantal leerlingen de afgelopen periode toe. De bekostiging eerste Opvang Vreemdelingen (rijksbijdrage) wordt bepaald aan de hand van verschillende peildata t.w. 1<sup>e</sup> schooldag, 1 november, 1 februari en 1 juni. Met het huidige lerarentekort wordt dit als een klein risico beschouwd.

### 6. Renovatieplannen gemeente Schiedam

De gemeente Schiedam heeft plannen om bepaalde wijken te renoveren. Dat betekent globaal genomen de sloop van oudere woningen waarvoor minder woningen terug zullen komen. Dat kan leiden tot krimp van het aantal leerlingen. Dit betreft op dit moment vooral Nieuwland en Schiedam Oost. De ontwikkelingen worden gevolgd.





## 7. Coronacrisis

In het voorjaar van 2020 heeft zich een belangrijke gebeurtenis voorgedaan in de wereld die gevolgen heeft voor Primo Schiedam. De uitbraak van het Coronavirus (Covid-19) heeft veel gevolgen gehad voor onze scholen. Vanaf 16 maart 2020 is op onze scholen geen regulier onderwijs meer verzorgd tot 11 mei 2020. Met maximale inzet van onze medewerkers hebben onze leerlingen onderwijs-op-afstand ontvangen. Financieel heeft de Coronacrisis slechts relatief kleine gevolgen. De overheid voert de maandelijks betaling gewoon uit zodat wij alle salarissen regulier kunnen overmaken naar onze medewerkers.

Op een aantal gebieden vindt discussie plaats over kosten van annulering en/of niet uitgevoerde werkzaamheden, zoals schoolreizen, excursies en contracten met de schoonmaakdienst. De impact op de totale financiën zal de continuïteit van de organisatie niet beïnvloeden.

### Andere risicofactoren

Onderstaand schema is de samenvatting van een document waar iedere school in samenwerking met het bestuur in 2019 ten behoeve van de begroting een risico-inventarisatie heeft geactualiseerd t.a.v. onderstaande risicofactoren. Hierbij is gekeken naar hoe zwaar de risicofactor weegt voor de betreffende school en hoe groot de kans is dat het zich voordoet.

|                                          | <i>laag</i> | <i>midden</i> | <i>hoog</i> |
|------------------------------------------|-------------|---------------|-------------|
| <b>Risicofactoren Leerlingen</b>         |             | x             |             |
| <b>Risicofactoren Onderwijskwaliteit</b> | x           |               |             |
| <b>Risicofactoren Personeel</b>          |             |               | x           |
| <b>Risicofactoren Organisatie</b>        |             | x             |             |
| <b>Risicofactoren Huisvesting</b>        | x           |               |             |
| <b>Risicofactoren Inventaris</b>         | x           |               |             |
| <b>Gewenst weerstandsvermogen:</b>       | 5-8%        | 8-13%         | 13-20%      |

Op basis hiervan acht het bestuur een weerstandsvermogen van 8-13% wenselijk.

In 2020 zal de risicoanalyse opnieuw tegen het licht worden gehouden. Het bestuur overweegt om de risico's uit te drukken in bedragen, zodat er een concreet bedrag aan risico reserve ontstaat. Om de risico's goed in beeld te kunnen brengen zal het programma 'Riskchanger' worden ingezet.



## 3. Verantwoording financiën



Onderstaand hoofdstuk verantwoordt de financiële staat van Primo Schiedam. De belangrijkste financiële gegevens zijn weergegeven en is los van de jaarrekening te lezen. De eerste paragraaf gaat in op ontwikkelingen in meerjarig perspectief, de tweede paragraaf geeft een analyse van de balans en de staat van baten en lasten, en in de laatste paragraaf komt de financiële positie aan bod.

### 3.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

#### Leerlingen

|                                   | 1-10-2018    | 1-10-2019    | Prognose<br>1-10-2020 | Prognose<br>1-10-2021 | Prognose<br>1-10-2022 |
|-----------------------------------|--------------|--------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|
| Aantal leerlingen                 | 3.116        | 3.097        | 3.087                 | 3.113                 | 3.132                 |
| Aantal leerlingen De Wereldschool | 90           | 115          | 115                   | 115                   | 115                   |
| Aantal leerlingen SBO             | 142          | 148          | 148                   | 148                   | 148                   |
| <b>Totaalaantal leerlingen</b>    | <b>3.348</b> | <b>3.360</b> | <b>3.350</b>          | <b>3.376</b>          | <b>3.395</b>          |

De prognoses van de leerlingaantallen zijn weergegeven zoals opgenomen in de begroting 2020.

In werkelijkheid zal het leerlingaantal per 1-10-2020 hoger zijn, omdat per deze datum ook de leerlingen vanuit De Gelinckschool staan ingeschreven als leerling op SBO De Poldervaart. Naar verwachting gaat dit om circa 35 leerlingen. De meest recente prognose van het aantal leerlingen per 1-10-2020 is 3.388, een toename van 38 t.o.v. de prognose die in de begroting 2020 is opgenomen. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de overige prognoses tussentijds nauwelijks zijn gewijzigd.



Het leerlingaantal toont een stabiel beeld, waarbij een lichte toename zichtbaar is. Binnen Primo Schiedam zijn er aantal scholen, zoals Montessori Schiedam, Het Windas, Loep en De Peperklip waar een toename van het aantal leerlingen zichtbaar is. Op De Singel, Het Kleurrijk, De Klinker en De Violier neemt het aantal leerlingen af. Deze scholen proberen uiteraard zo goed mogelijk te anticiperen op deze afname en waar mogelijk te zorgen dat het aantal leerlingen minder afneemt dan eerder gedacht. De overige scholen blijven ongeveer gelijk wat betreft het aantal leerlingen

Doordat het aantal leerlingen op stichtingsniveau niet afneemt hoeft er geen gedwongen vertrek van leerkrachten plaats te vinden. Door vrijwillige mobiliteit kan de inzet van de leerkrachten plaatsvinden waar voor het betreffende schooljaar behoefte aan is.

## FTE

| Gemiddeld aantal FTE    | 2018       | 2019       | 2020       | 2021       | 2022       |
|-------------------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| Bestuur / management    | 14         | 14         | 12         | 12         | 12         |
| Onderwijzend personeel  | 205        | 215        | 220        | 217        | 216        |
| Ondersteunend personeel | 65         | 70         | 71         | 71         | 71         |
| <b>Totaal personeel</b> | <b>284</b> | <b>299</b> | <b>303</b> | <b>300</b> | <b>299</b> |

Bovenstaande gegevens betreft de gemiddelde inzet van het aantal FTE de komende jaren. Dit betreffen alle medewerkers, ook de medewerkers die door Primo Schiedam worden uitgeleend aan derden. In bovenstaande tabel is de indeling bepaald op basis van de functie zoals deze bekend is in de salarisadministratie. Dit is leidend voor de gegevens, niet de taak die een medewerker op een school vervult.

Primo Schiedam heeft in 2019 fors ingezet op de inzet van zij-instromers en onderwijsassistenten/leraarondersteuners. Dit is duidelijk zichtbaar door de toename van het gemiddelde aantal FTE in 2019 ten opzichte van 2018. De zij-instromers zijn na afronding van de opleiding volledig inzetbaar. Hierdoor gaat het aantal FTE in 2021 licht omlaag, de zij-instromers zullen ontstane vacatures invullen. De zij-instromers tellen mee als onderwijzend personeel. Onderwijsassistenten en leraarondersteuners zijn opgenomen als ondersteunend personeel.

De komende jaren zullen enkele kleine verschuivingen optreden, echter het totaal aantal FTE zal nagenoeg gelijk blijven.



| Balans in meerjarig perspectief     | 31-12-2018 | 31-12-2019 | Begroting 31-12-2020 | Begroting 31-12-2021 | Begroting 31-12-2022  |
|-------------------------------------|------------|------------|----------------------|----------------------|-----------------------|
| <b>ACTIVA</b>                       |            |            |                      |                      |                       |
| <b>VASTE ACTIVA</b>                 |            |            |                      |                      |                       |
| <b>Materiële vaste activa</b>       | 2.207.519  | 2.468.240  | 2.753.724            | 2.936.468            | 3.071.038             |
| <b>VLOTTENDE ACTIVA</b>             |            |            |                      |                      |                       |
| Vorderingen                         | 3.681.203  | 2.711.874  | 2.793.230            | 2.877.027            | 2.963.338             |
| Liquide middelen                    | 6.234.786  | 7.442.115  | 7.183.332            | 7.639.696            | 7.297.643             |
| <b>Totaal vlottende activa</b>      | 9.915.989  | 10.153.989 | 9.976.562            | 10.516.723           | 10.260.981            |
| <b>TOTAAL ACTIVA</b>                | 12.123.508 | 12.622.229 | 12.730.286           | 13.453.191           | 13.332.019            |
| <b>PASSIVA</b>                      |            |            |                      |                      |                       |
| <b>EIGEN VERMOGEN</b>               | 6.518.645  | 6.780.376  | 6.347.655            | 6.426.730            | 6.450.302             |
| <i>Algemene reserve</i>             | 1.871.645  | 772.841    | 149.925              | 12.397               | -192.932 <sup>1</sup> |
| <i>Bestemmingsreserve (publiek)</i> | 4.647.030  | 6.007.535  | 6.197.730            | 6.414.333            | 6.643.240             |
| <b>VOORZIENINGEN</b>                | 3.371.357  | 3.271.368  | 3.733.670            | 4.296.670            | 4.068.670             |
| <b>KORTLOPENDE SCHULDEN</b>         | 2.233.506  | 2.570.485  | 2.648.961            | 2.729.791            | 2.813.047             |
| <b>TOTAAL PASSIVA</b>               | 12.123.508 | 12.622.229 | 12.730.286           | 13.453.191           | 13.332.019            |

<sup>1</sup> In de meerjarenbalans ontstaat in boekjaar 2022 een negatieve algemene reserve als onderdeel van een ruim positief eigen vermogen. Onder de bestemmingsreserves staat een "Algemene bestemmingsreserve" benoemd van € 3.146.837 per 31-12-2019 zonder specifieke bestemming. De komende jaren zal worden bekeken of dit deel van de bestemmingsreserves kan worden toegevoegd aan de algemene reserve.



## **Toelichting balans per 31-12-2019 t.o.v. balans per 31-12-2018**

### **Materiele vaste activa**

De boekwaarde van de materiele vaste activa is toegenomen per 31-12-2019. Dit komt voornamelijk door investeringen die hebben plaatsgevonden in inventaris en apparatuur. In 2019 is in totaal voor een bedrag van € 723.812 geïnvesteerd.

De investeringen hebben binnen de kaders van de begroting 2019 plaatsgevonden. De investeringen zijn echter wel aanzienlijk hoger dan voorgaande jaren. Dit verklaart de toename van de waarde van de materiele vaste activa (in 2018 € 393.282, in 2017 € 854.931 en in 2016 € 398.273).

### **Vlottende activa**

Een aantal vorderingen zijn afgewikkeld in 2019, waardoor het saldo aan vorderingen is afgenomen. Voorbeelden hiervan zijn de afwikkeling van de afrekening achterstandsgelden met de gemeente Schiedam en de facturatie van uitgeleend personeel aan derden. De rekening courant met Wijzer in Onderwijs en Wijzer in Opvang zijn gedurende het jaar verrekend. Hierdoor vertoont de rekening courant geen saldo per 31-12-2019.

Het innen van de vorderingen heeft een positief effect op het saldo aan liquide middelen.

### **Eigen vermogen**

Het resultaat over 2019 is toegevoegd aan het eigen vermogen. Eind 2019 zijn aanvullende middelen ontvangen vanuit de overheid, die conform de CAO in februari 2020 zijn uitbetaald. Deze aanvullende middelen zorgen in 2019 voor een positief resultaat, hierdoor is besloten om een bestemmingsreserve bijzondere en aanvullende bekostiging te vormen ter hoogte van € 728.025. Het overige resultaat van de scholen is specifiek toegekend aan de bestemmingsreserve voor de scholen. Het collectieve resultaat is bestemd aan de algemene reserve.

### **Voorzieningen**

De stichting heeft een voorziening langdurig zieken gevormd, omdat zij eigenrisicodragers is en zodoende niet is aangesloten bij het vervangingsfonds. Deze voorziening voorziet in de loonkosten van medewerkers die langdurig ziek zijn. Aangezien het aantal langdurig zieken is toegenomen is een hogere voorziening benodigd. Hiervoor heeft een dotatie plaatsgevonden. De afname van de voorziening onderhoud zorgt ervoor dat het totaal saldo aan voorzieningen is afgenomen. In 2019 hebben onttrekkingen aan de voorziening onderhoud plaatsgevonden die aanvankelijk gepland stonden voor de toekomst. Dit onderhoud is hiermee naar voren gehaald in de planning. In 2019 werd een bedrag van € 884.000 (2018 € 899.000) aan de voorziening gedoteerd. Hiervan heeft € 224.000 betrekking op de gymzalen die Primo Schiedam beheert. Het totaalsaldo aan bestedingen is echter niet overschreden.

### **Kortlopende schulden**

De crediteuren zijn per balansdatum afgenomen t.o.v. voorgaand boekjaar. In het saldo per 31-12-2018 zijn een aantal forse factuurbedragen opgenomen die in 2019 niet zijn ontvangen of in eerder stadium zijn ontvangen. Aan het saldo van de kortlopende schulden is zichtbaar dat voor een aantal meerjarige projecten middelen vooruit zijn ontvangen. Dit gaat voornamelijk om het project “regionale aanpak lerarentekort” en de subsidie “zij-instroom”.





### **Toelichting toekomstige balans**

De komende jaren worden geen grote balansmutaties verwacht, hetgeen voor een stabiele balanspositie zorgt.

#### **Eigen vermogen**

In de begroting 2020 is een negatief resultaat begroot. Samen met de uitkeringen die in februari 2020 plaatsvinden zal dit ervoor zorgen dat het eigen vermogen in 2020 zal afnemen. Dit zal zijn weerslag hebben op het saldo aan liquide middelen. Dit zal niet tot problemen leiden, omdat Primo Schiedam een financieel gezonde instelling is. In de opvolgende jaren na 2020 zijn positieve resultaten begroot.

#### **Voorzieningen**

De onderhoudsvoorziening is al enige jaren onderwerp van discussie. De methode die de stichting nu hanteert voor het bepalen van de onderhoudsvoorziening betreft de methode “dotatie-egaliserend”. In de toekomst is deze methode mogelijk niet meer toegestaan. Als gevolg van een overgangsregeling mag de voorziening onderhoud in 2020 conform de huidige methodiek worden bepaald. In 2020 zullen echter voorbereidende werkzaamheden plaatsvinden om de gevolgen voor Primo Schiedam in kaart te brengen.

De komende jaren staan geen buitensporige investeringen op de planning. Zoals eerder aangegeven kan de inzet van zij-instromers als investering worden aangemerkt. Primo Schiedam tracht zich met de inzet van zij-instromers te wapenen tegen het lerarentekort.

| Staat van baten en lasten               | Realisatie<br>2018 | Begroting<br>2019 | Realisatie<br>2019 | Begroting<br>2020 | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 | Realisatie 2019<br>t.o.v. begroting<br>2019 | Realisatie 2019<br>t.o.v. realisatie<br>2018 |
|-----------------------------------------|--------------------|-------------------|--------------------|-------------------|-------------------|-------------------|---------------------------------------------|----------------------------------------------|
| <b>BATEN</b>                            |                    |                   |                    |                   |                   |                   |                                             |                                              |
| Rijksbijdragen                          | 21.417.452         | 21.638.042        | 22.812.560         | 23.022.834        | 23.209.226        | 23.213.878        | 1.174.518                                   | 1.395.108                                    |
| Overige overheidsbijdragen en subsidies | 2.033.781          | 1.993.248         | 1.958.914          | 2.528.883         | 2.454.176         | 2.455.376         | -34.334                                     | -74.867                                      |
| Overige baten                           | 1.752.648          | 1.378.567         | 1.816.860          | 1.434.788         | 1.391.995         | 1.364.856         | 438.293                                     | 64.212                                       |
| <b>TOTAAL BATEN</b>                     | <b>25.203.881</b>  | <b>25.009.857</b> | <b>26.588.334</b>  | <b>26.986.505</b> | <b>27.055.397</b> | <b>27.034.110</b> | <b>1.578.477</b>                            | <b>1.384.453</b>                             |
| <b>LASTEN</b>                           |                    |                   |                    |                   |                   |                   |                                             |                                              |
| Personeelslasten                        | 19.119.099         | 20.007.430        | 20.601.313         | 21.761.328        | 21.330.459        | 21.391.075        | -593.883                                    | -1.482.214                                   |
| Afschrijvingen                          | 479.616            | 481.207           | 463.092            | 554.216           | 551.656           | 527.030           | 18.115                                      | 16.524                                       |
| Huisvestingslasten                      | 2.920.425          | 2.910.320         | 3.215.620          | 3.242.250         | 3.257.473         | 3.242.250         | -305.300                                    | -295.195                                     |
| Overige lasten                          | 2.012.315          | 1.767.915         | 2.040.340          | 1.860.433         | 1.835.733         | 1.849.183         | -272.425                                    | -28.025                                      |
| <b>TOTAAL LASTEN</b>                    | <b>24.531.455</b>  | <b>25.166.872</b> | <b>26.320.365</b>  | <b>27.418.227</b> | <b>26.975.321</b> | <b>27.009.538</b> | <b>-1.153.493</b>                           | <b>-1.788.910</b>                            |
| <b>SALDO</b>                            |                    |                   |                    |                   |                   |                   |                                             |                                              |
| Saldo baten en lasten                   | 672.426            | - 157.015         | 267.969            | -431.722          | 80.075            | 24.572            | 424.984                                     | -404.457                                     |
| Saldo financiële baten en lasten        | - 2.955            | 7.050             | - 6.238            | -1.000            | -1.000            | -1.000            | 13.288                                      | -3.283                                       |
| Saldo buitengewone baten en lasten      |                    |                   |                    |                   |                   |                   |                                             |                                              |
| <b>TOTAAL RESULTAAT</b>                 | <b>669.471</b>     | <b>- 149.965</b>  | <b>261.731</b>     | <b>-432.722</b>   | <b>79.075</b>     | <b>23.572</b>     | <b>411.696</b>                              | <b>-407.740</b>                              |



## Verklaring afwijkingen begroting 2019 en realisatie 2019

### Toelichting op de jaarrekening.

Primo Schiedam heeft over het jaar 2019 een positief resultaat behaald van € 261.731 (2018: positief € 669.471). Begroot werd een tekort van € 149.965.

Het verschil t.o.v. de begroting ad € 411.696 wordt door veel verschillende factoren veroorzaakt. Deze verschillen worden onderstaand uitgebreid toegelicht. Gedurende het jaar 2019 was de verwachting dat het resultaat met een tekort van circa € 300.000 á € 400.000 aanzienlijk negatiever zou zijn dan begroot. Dit voornamelijk als gevolg van het besluit in maart 2019 om in te zetten op zij-instromers per schooljaar 2019-2020. Echter aan het eind van 2019 is voor circa € 728.000 aan aanvullende en bijzondere bekostiging ontvangen vanuit het Ministerie van Onderwijs. Dit betreft echter vooruit ontvangen middelen ter dekking van betalingen die zijn uitgekeerd aan medewerkers in februari 2020. Deze vooruit ontvangen middelen zorgen ervoor dat het resultaat uiteindelijk positief is. Hierdoor zal het resultaat in 2020 echter negatiever zijn dan begroot.

### Begrotingsverschil

Het resultaat over 2019 is € 411.696 hoger dan begroot. De specificatie is als volgt:

Indien de realisatie hoger is dan begroot, is het bedrag positief. Indien lager, negatief.

|                            |  |           |                  |
|----------------------------|--|-----------|------------------|
| <b>Baten</b>               |  |           | € 1.578.477      |
|                            |  |           |                  |
| <b>Lasten</b>              |  |           |                  |
| Personeelslasten           |  | € 593.883 |                  |
| Afschrijvingen             |  | -€ 18.115 |                  |
| Huisvestingslasten         |  | € 305.300 |                  |
| Overige lasten             |  | € 272.425 |                  |
|                            |  |           | €1.153.493       |
|                            |  |           | € 424.984        |
| Financiële baten en lasten |  |           | -€ 13.288        |
| <b>Begrotingsverschil</b>  |  |           | <b>€ 411.696</b> |

### Baten

De positieve afwijking ten opzichte van de begroting bedraagt € 1.578.477.

De specificatie is als volgt:

|                             |                    |
|-----------------------------|--------------------|
| Rijksbijdragen              | € 1.174.518        |
| Subsidies overige overheden | -€ 34.334          |
| Overige baten               | € 438.293          |
| <b>Totaal</b>               | <b>€ 1.578.477</b> |

### Rijksbijdragen

De rijksbijdragen voor zowel 2018-2019 en 2019-2020 zijn verhoogd, als gevolg van salarisstijgingen, werkdrukmiddelen per leerling die omhoog zijn bijgesteld en een verhoging van de prestatiebox middelen. In 2019 is voor circa € 150.000 groeibekostiging ontvangen, dit bedrag is niet in de begroting opgenomen. Zoals eerder aangegeven is er eind 2019 voor circa € 728.000 aan middelen vooruit ontvangen ter compensatie van uitkeringen aan medewerkers die in 2020 zullen plaatsvinden. In 2019 is voor € 70.000 aan baten voor zij-instromers opgenomen, dit was niet begroot. De loonkosten zijn echter aanzienlijk hoger omdat in maart 2019 is besloten om hier meer op in te zetten.



Vanaf schooljaar 2019-2020 geldt het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid. De vaststelling van de achterstandsscore is bekend gemaakt door het CBS. Op De Peperklip na heeft deze regeling voor Primo Schiedam positieve gevolgen en zal het budget de komende jaren verder toenemen. De nieuwe regeling periode kent namelijk een overgangperiode. Op deze wijze kunnen alle scholen in een periode van vier jaar toewerken naar hun bekostiging conform de nieuwe regeling.

## Subsidies overige overheden

### Overige baten

Tegenover de hogere huurbaten staan ook hogere huisvestingslasten. De verhuur is inclusief de afrekening van werkelijk gemaakte kosten, deze kosten worden per locatie doorbelast. Er is circa € 203.000 meer ontvangen dan begroot. De verwachting was dat de verhuur in 2019 zou toenemen, maar doordat het verloop van nieuwe contracten nog niet duidelijk was, is voorzichtig begroot.

De ouderbijdragen, vrijwillige bijdragen schoolfonds en TSO zijn te laag begroot voor 2019, het positieve verschil betreft circa € 121.000. De stijging van de ouderbijdragen dekt de hogere (overige) leerling activiteiten (zie toelichting overige lasten). De overige baten komen t.g.v. het resultaat van de scholen.

De inleenvergoeding personeel is € 68.000 hoger dan begroot, dit komt voornamelijk doordat de inzet van leesspecialisten is toegenomen. Dit is ook van toepassing op de inzet voor de 'Plusklassen'.

### Personeelslasten

De personeelslasten zijn € 593.883 hoger dan begroot. De specificatie is als volgt:

|                                   |                  |
|-----------------------------------|------------------|
| Meer salariskosten dan begroot    | € 157.196        |
| Mutatie voorziening ziekteverzuim | € 108.855        |
| Dotatie voorziening jubilea       | € 42.304         |
| Extern personeel                  | € 56.271         |
| Schoolbegeleidingsdiensten        | € 37.168         |
| Nascholing en studiedagen         | € 163.172        |
| Reiskosten                        | € 41.891         |
| Diversen                          | -€ 12.974        |
| <b>Totaal</b>                     | <b>€ 593.883</b> |

In vergelijking met de toename van de rijksbijdragen zijn de salariskosten niet evenredig hoger.

Primo Schiedam heeft vanaf het schooljaar 2019-2020 fors ingezet op de inzet van zij-instromers. Anderzijds zijn er aanzienlijk minder kosten gemaakt voor ziektevervanging, simpelweg vanwege een tekort aan vervangers. In veel situaties is de vervanging intern opgelost en heeft weinig/geen kosten tot gevolg. Doordat er minder kosten zijn gemaakt voor vervangers vallen de meerkosten van de zij-instromers niet op in het geheel.

De uitkering van jubileum gratificaties worden direct ten laste van de voorziening jubilea gebracht. Vanwege de onttrekking van € 27.468 is een dotatie benodigd van € 42.304 om de voorziening op de juiste hoogte te brengen.

In 2019 zijn helaas een aantal medewerkers langdurig ziek geraakt. Vanwege het eigenrisicodragerschap krijgt Primo Schiedam deze kosten niet vergoed. Hiervoor dient een voorziening langdurig zieken te worden gevormd. In 2019 is voor € 108.855 toegevoegd aan deze voorziening.

De nascholingskosten zijn € 163.172 hoger dan begroot, dit betekent een verdubbeling van het budget. Deze overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door de studiekosten van de zij-instromers. De overige scholingskosten zijn hoger dan begroot door een aantal relatief dure scholingstrajecten die de scholen zijn aangegaan in het kader van e-learning en IB-training en coaching.



### Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn € 18.115 lager dan begroot. (2018 € 10.991 hoger). De investeringen in 2019 zijn binnen de begroting gebleven.

### Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn € 305.300 hoger dan begroot. Kosten voor klein onderhoud, bewaking/beveiliging zijn met een overschrijding van circa € 385.500 aanzienlijk hoger dan begroot. Met ingang van boekjaar 2019 loopt het cyclisch onderhoud van het gebouw aan de Meesterstraat via de exploitatie, omdat uitsluitend externe partijen gebruik maken van dit gebouw. Hierdoor is de dotatie aan de voorziening onderhoud € 40.000 lager dan begroot. De onderhoudskosten zijn in 2019 opgenomen als kosten voor klein onderhoud en exploitatie.

Als gevolg van relatief veel groot onderhoud zijn er direct een aantal kleinere onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Dit heeft voor meer kosten gezorgd, maar heeft ervoor gezorgd dat de benodigde werkzaamheden direct zijn uitgevoerd.

De overige huisvestingslasten hebben met enkele verschillen tussen posten onderling, conform begroting plaatsgevonden.

### Overige lasten

De overige lasten zijn € 272.425 hoger dan begroot. De specificatie is als volgt:

|                                                                                                           |  |     |                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|-----|----------------|
| Administratie – en beheerlasten                                                                           |  | €   | 77.397         |
| Leermiddelen                                                                                              |  | €   | 32.906         |
| Bijzondere activiteiten                                                                                   |  | €   | 30.469         |
| Overige kosten                                                                                            |  | €   | 65.996         |
|                                                                                                           |  | €   | <b>206.768</b> |
| <b>Kosten die zijn gedekt door een toe- of afname van de baten bij overige subsidies en overige baten</b> |  |     |                |
| Projectkosten                                                                                             |  | - € | 27.071         |
| Overige leerling activiteiten                                                                             |  | €   | 92.728         |
|                                                                                                           |  | €   | <b>65.657</b>  |
|                                                                                                           |  |     |                |
| <b>Saldo</b>                                                                                              |  | €   | <b>272.425</b> |

De hogere kosten voor administratie – en beheerlasten wordt veroorzaakt door hogere administratiekosten, kleine inventaris en pr en marketing.

Leerling activiteiten zijn inclusief de kosten die via de ouderraad rekening gemaakt worden. Deze kosten worden gedekt door de hogere ouderbijdragen.





### **Financiële baten en lasten**

In 2019 is evenals in voorgaande jaren sprake geweest van een aanhoudend lage rente. De situatie op de financiële markten heeft er in 2019 en eerder toe geleid dat minder banken aan het door de stichting gestelde criterium voldoen. Het gevolg is dat Primo Schiedam in haar keuzemogelijkheden beperkt is bij de uitzetting van haar middelen.

In 2019 werd er over een beperkt deel van de liquide middelen een laag percentage rente vergoed. Het gevolg is dat er slechts € 330 aan rente is vergoed, de bankkosten bedroegen € 6.568. Begroot was een bedrag van € 7.050 aan financiële baten en lasten.

### **Toelichting toekomstige exploitatie**

#### **Baten**

De komende jaren zullen de baten toenemen. Vanuit het Ministerie zal voornamelijk de nieuwe regeling voor achterstandsmiddelen zorgen voor extra inkomsten.

Anderzijds is het schooljaar 2020-2021 het laatste jaar voor de subsidie “prestatiebox”. De verwachting is echter dat deze subsidie in een andere vorm zal worden voortgezet. Op termijn zal de berekening van de subsidie eenvoudiger worden gemaakt. Dit is al jaren een wens van zowel de schoolbesturen als de overheid. Voorlopige cijfers wijzen uit dat de nieuwe methode van verdeling geen grote gevolgen zal hebben voor Primo Schiedam. Het schoolbestuur zal de ontwikkelingen hieromtrent nauwgezet volgen.

Vanuit de gemeente zullen de komende jaren de gebruikelijke subsidies zoals ‘Brede School’, klokuurvergoeding gym-uren en de exploitatievergoeding voor de gymzalen worden ontvangen.

#### **Lasten**

Vanwege de inzet van zij-instromers nemen de personele lasten de komende jaren toe. Na afronding van de studie zullen deze loonkosten afnemen, omdat de zij-instromers volledig inzetbaar zijn na het behalen van het diploma. De komende jaren zullen de afschrijvingslasten toenemen als gevolg van investeringen die zullen plaatsvinden. Een toename van de investeringen is in 2019 zichtbaar aan de hoogte van de investeringen. Op het gebied van huisvesting- en overige lasten vallen de komende jaren geen bijzonderheden te verwachten.



### 3.3 Financiële positie

#### Kengetallen

| Kengetal            | Realisatie<br>2018 | Realisatie<br>2019 | Begroting<br>2020 | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 | Signalering                                                                   |
|---------------------|--------------------|--------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------------------------------------------------------------------|
| Solvabiliteit 2     | 0,82               | 0,80               | 0,79              | 0,80              | 0,79              | Ondergrens: < 0,30                                                            |
| Liquiditeit         | 4,44               | 3,95               | 3,77              | 3,85              | 3,65              | Ondergrens: < 0,75                                                            |
| Huisvestingsratio * | 0,11               | 0,12               | 0,12              | 0,12              | 0,12              | Bovengrens: > 0,10                                                            |
| Weerstandvermogen   | 0,26               | 0,26               | 0,24              | 0,24              | 0,24              | Ondergrens: < 0,05                                                            |
| Rentabiliteit       | 0,027              | 0,010              | -0,016            | 0,003             | 0,001             | Ondergrens: <0<br>Afhankelijk van<br>reservepositie van<br>het schoolbestuur. |

\* De huisvestingsratio is bij Primo Schiedam hoger dan gemiddeld in het onderwijs. Dit komt omdat Primo Schiedam het beheer over de gymzalen in Schiedam heeft. De gemeente verstrekt hiervoor een vergoeding en de stichting ontvangt hiervoor een vergoeding vanuit de huurder van de gymzalen.

Zoals uit bovenstaande gegevens valt op te maken valt de vermogenspositie van Primo Schiedam ruim binnen de door de Inspectie van het Onderwijs gestelde normen. Vanwege de vermogenspositie is het mogelijk om voor 2020 een negatieve begroting vast te stellen. Ondanks de negatieve begroting blijven alle kengetallen ruim binnen de gestelde normen. Om het vermogen omlaag te krijgen, kan het bestuur besluiten in de toekomst negatieve begrotingen vast te stellen.

#### Eigen vermogen

Een specificatie van het eigen vermogen per 31 december 2019 is als volgt:

|                              |   |                    |
|------------------------------|---|--------------------|
| Algemene reserve             | : | € 772.841          |
| Bestemmingsreserve (publiek) | : | <u>€ 6.007.536</u> |
| <b>Totaal</b>                | : | <b>€ 6.780.376</b> |

Het resultaat van 261.731 zal conform resultaatbestemming in het eigen vermogen worden verwerkt.

In de resultaatbestemming is voor € 728.025 een bestemmingsreserve bijzondere- en aanvullende bekostiging gevormd. Dit bedrag is gevormd vanuit middelen die de stichting eind 2019 heeft ontvangen vanuit het Ministerie. Deze middelen zijn ontvangen ter dekking van éénmalige uitkeringen aan medewerkers die in februari 2020 zullen plaatsvinden. Zonder deze éénmalige middelen had het resultaat aanzienlijk lager geweest.

Zie onderstaande berekening:

|                                                            |   |                      |
|------------------------------------------------------------|---|----------------------|
| Resultaat 2019                                             | : | € 261.731            |
| Vooruit ontvangen middelen                                 | : | <u>€ 728.025 (-)</u> |
| <b>Resultaat 2019 exclusief vooruit ontvangen middelen</b> | : | <b>-€ 466.294</b>    |

De resultaten van de scholen zijn toegevoegd aan het reserveschoolbudget. De overige resultaatverdeling heeft plaatsgevonden via de algemene en betreffen in grote lijnen de afdelingen Primo Schiedam collectief, huisvesting en bestuursbureau.



# Bijlage 1 Verslag Toezichthoudend Orgaan

*Sinds 2011 zijn het bestuur en het intern toezicht gescheiden, vanuit de overtuiging dat het in- en externe vertrouwen in de onderwijsorganisatie daarmee toeneemt. Gezien vanuit de visie van Primo Schiedam, waarin openbaar onderwijs een positieve bijdrage levert aan de maatschappij, is het tevens van groot belang dat de omgeving een reële invloed heeft op de strategie en het beleid van de instelling. De Raad van Toezicht (RvT) is werkgever van de bestuurder, heeft een klankbord- en adviesfunctie naar de bestuurder, houdt toezicht op de bestuurder en de organisatie, geeft goedkeuring aan alle belangrijke beleidsdocumenten, is verantwoordelijk voor de inrichting bestuur en toezicht en legt publieke verantwoording af over haar eigen functioneren.*

## In 2019 bestond de Raad van Toezicht uit:

Foort van Oosten: voorzitter.

Anneke Elenbaas- van Ommen: vicevoorzitter tot 1 augustus 2019 en lid tot 1 november 2019.

Manja van de Plasse: vicevoorzitter per 1 augustus 2019 en lid op bindend voordracht van personeelsgeleding GMR

Zeliha Cimtay: lid op bindend voordracht van de oudergeleding GMR.

Eef Collignon: lid tot en met 31 december 2019.

Karin van der Meulen: vanaf 1 oktober toevoerder en benoemd per 1 november als lid.

Erik van Hoogteijlingen: vanaf 1 oktober toevoerder en benoemd per 1 januari 2020 als lid.

In 2019 heeft de bezoldiging van de leden van de Raad van Toezicht plaatsgevonden conform de vastgestelde vergoedingsregeling. Dit betekent dat de vergoeding voor de voorzitter € 7.500 bedraagt en voor een lid € 6.000. De genoemde bedragen zijn gebaseerd op een volledig jaar.

De vergoedingen die in 2019 zijn verstrekt aan de leden van de Raad van Toezicht zijn opgenomen in de jaarrekening, WNT-verantwoording.

## Bezoldigde en onbezoldigde functies:

| Naam                       | Hoofdfunctie                                                                                                    | Bezoldigde nevenfuncties                                                                         | Onbezoldigde nevenfuncties                                                     |
|----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|
| Foort van Oosten           | Lid van Tweede Kamer namens de VVD (januari/februari) en per 20 februari 2019 Burgemeester gemeente Nissewaard. | -                                                                                                | -                                                                              |
| Anneke Elenbaas- van Ommen | Eigenaar Personal Development.                                                                                  | 1. Lid RVC KomKids BV.<br>2. Redactielid HJK Thieme Meulenhoff.                                  | Opvolgend raadslid VVD Schiedam.                                               |
| Manja van de Plasse        | Eigenaar MP Projecten – Advisering.                                                                             | 1. Bestuurslid Fonds Schiedam-Vlaardingen e.o.<br>2. Lid Raad van Toezicht Kiddooz Peuteropvang. | -                                                                              |
| Zeliha Cimtay              | Eigenaar Pharmacim                                                                                              | -                                                                                                | Diverse functies op vrijwillige basis.                                         |
| Eef Collignon              | Gepensioneerd.                                                                                                  | -                                                                                                | Lid pensioencommissie Facilicom.                                               |
| Karin van der Meulen       | Senior-innovatie en organisatieadviseur, CED-Groep.                                                             | -                                                                                                | -                                                                              |
| Erik van Hoogteijlingen    | Senior-manager Control en kwaliteit bij Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven (SBB).       |                                                                                                  | 1. Penningmeester Stichting Return2Sander.<br>2. Penningmeester RT46 Schiedam. |



## **Vergaderingen & informatievoorziening**

De Raad van Toezicht (RvT) heeft in 2019 vijf keer plenair op schoollocaties vergaderd, tevens heeft er een ‘benen op tafel’ sessie plaatsgevonden om de tijd te nemen het afgelopen jaar te evalueren. Daarnaast vergaderden voorzitter en vicevoorzitter regelmatig met de bestuurder ter voorbereiding van de vergaderingen en ter afstemming van de lopende zaken. Om de RvT bijtijds te informeren over actualiteiten stuurt de bestuurder regelmatig een terugkoppeling. Daarnaast heeft er tweewekelijks een telefonisch overleg plaatsgevonden tussen de voorzitter en de bestuurder. Zoals gebruikelijk woonde een delegatie van de RvT tweemaal de vergadering bij van de GMR. Deze vergaderingen zijn van groot belang voor ons als RvT om voeling te kunnen houden met datgene wat binnen onze Primo-organisatie speelt.

De RvT is lid van de VTOI en VOS ABB. Deze organisaties worden actief gebruikt om informatie te vergaren en in februari is een vertegenwoordiging van de RvT met de bestuurder op de Governance dag van het VOS ABB geweest.

## **Governance**

In 2018 zijn reeds veel stappen gezet om de Governance te versterken. Naast de bestaande audit commissie ‘financiën’ zijn ook de commissies ‘onderwijs & kwaliteit’ en ‘remuneratie’ opgericht. In 2019 zijn de eerste stappen gezet om met de nieuwe commissies te werken. Met name de remuneratiecommissie heeft daarbij het nodige werk verzet in het voorbereiden van de selectie van twee nieuwe leden van de Raad van Toezicht. Dit aangezien twee leden statutair aftraden. De leden zijn in oktober als lid, respectievelijk toehoorder (per 1 januari volledig lid) toegetreden waardoor de RvT op goede sterkte blijft. Voorts is via de auditcommissie - naast algemeen financieel toezicht - input geleverd ten aanzien van de selectie van een controller voor de organisatie. Ook dit proces is inmiddels afgerond.

## **Goedkeuring & adviezen**

De RvT heeft toegezien op de naleving van het bestuur van de Code Goed Bestuur en andere wettelijke verplichtingen. Daarnaast heeft zij toegezien op de doelmatige en rechtmatige besteding van middelen in het jaar 2019. De RvT heeft haar goedkeuring gegeven aan:

Het jaarverslag en jaarrekening 2018, begroting 2020-2023 en jaarplan 2020.

De remuneratiecommissie, auditcommissie financiën en de commissie onderwijs en kwaliteit van de RvT hebben in 2019 met de bestuurder en indien van toepassing medewerkers van het bestuursbureau gesproken. Er is geadviseerd t.a.v. kwaliteit van de scholen, het lerarentekort, en het financieel management. Rond de oplevering van de jaarrekening 2018 heeft de RvT overleg gevoerd met de door haar aangewezen accountant. De benoemde accountant voor de controle over het boekjaar 2019 is “Wijs Accountants”. Wat betreft de optimalisering van de huisvesting van onze scholen, hebben de perikelen rond de nieuwbouw van Loep en het mogelijk overnemen van leerlingen van De Gelinckschool dit jaar onze aandacht gevraagd. Deze trajecten liepen in 2020 door.

## **Stakeholders & scholing**

Er zijn gesprekken gevoerd met directeurs tijdens de schoolbezoeken, de kerstbijeenkomst en tijdens studiedagen van Primo Schiedam. Voorts hebben de nieuwe leden zich ingeschreven voor een training in relatie tot de taken van een lid van een Raad van Toezicht en heeft de vicevoorzitter een opleiding gevolgd ter voorbereiding op het voorzitterschap per 1 januari 2020.

## **Afrondend**

We kijken terug op een mooi, maar spannend jaar. In het bijzonder ook gekleurd door het lerarentekort dat ook Primo Schiedam voor bijzondere uitdagingen stelt. Niettemin zijn we ervan overtuigd dat met elkaar een goede bijdrage is geleverd aan de continuïteit en kwaliteit van personeel & organisatie zodat op een verantwoorde wijze invulling gegeven kon blijven worden aan ‘het bieden van goed openbaar onderwijs’. Wij vertrouwen erop dat alle Primo-medewerkers, net als wij, met een positieve blik terugkijken op het afgelopen schooljaar en in 2020 vol enthousiasme en inspiratie weer aan de slag gaan ter versterking van het Openbare Onderwijs in Schiedam.

Foort van Oosten

Voorzitter Raad van Toezicht 2019

## Bijlage 2 Verslag GMR



De vergaderstructuur is per 1 augustus 2019 van de gemeenschappelijk medezeggenschapsraad (GMR) aangepast op basis van de evaluatie werkwijze GMR. Voorheen werd er naast de themaraden ook vier keer per jaar een plenaire vergadering georganiseerd. Om efficiënter met de tijd om te gaan en gezien de GMR de voorkeur geeft aan de themaraden is afgesproken om vanaf 1 augustus 2019 alleen vier keer per jaar een themaraad te organiseren met een plenaire start en sluiting.

De GMR heeft de volgende werkgroepen:

- Financiën en huisvesting (voorzitter M. den Otter)
- Personeel en organisatie (voorzitter L. Sloot)
- Onderwijs, kwaliteit, ICT en communicatie (voorzitter P. Jonkers)

Op 11 februari, 7 mei en 12 november hebben themaraden plaatsgevonden. Op 8 april en 11 juni hebben plenaire vergaderingen plaatsgevonden.

Voorzitter: Monica van den Eshof, leerkracht De Taaltuin.

Vicevoorzitter: Eva Parent, leerkracht De Singel.

Ad interim-voorzitter: Peter van Mil, leerkracht De Klinker

Administratieve ondersteuning door Nichola Capel, medewerker bestuursbureau.

De GMR heeft instemming gegeven op de volgende onderwerpen:

- Invulling taken en werkzaamheden functionaris gegevensbescherming
- Bestuursformatieplan 2019 – 2023
- Meerjarig beleidsplan 2019 - 2023

De GMR heeft adviezen uitgebracht over de begroting en jaarplan 2019.

De volgende onderwerpen zijn aan bod geweest:

Inclusief onderwijs

Godsdienstonderwijs

Lerarentekort: zij – instroom, statushouders

Kwaliteitskaart vrijwillige mobiliteit

Faciliteitenregeling, omgaan met werkdrukgeden, omgaan met de staking

Huisvesting: nieuwbouw Loep, Integraal huisvestingsplan en meerjarenonderhoudsbegroting

Evaluatie studiedagen

Vakantieregeling 2019 – 2020

Terugkoppeling vierjaarlijks onderzoek van de Inspectie

Financiën, waaronder de rapportages, jaarverslag en jaarrekening 2018

Visie op ICT en gezamenlijk inkoop

Deelname auditcommissies Raad van Toezicht



## Colofon



*Dit is een uitgave van Stichting Primo Schiedam©*

*Fotografie: Rebecca Emily Photography – met dank aan De Klinker, Het Kleurrijk, Montessori Schiedam & De Peperklip.*

*Juni 2020*



# ADRESSEN SCHOLEN



SBO De Poldervaart  
Prinses Beatrixlaan 20  
3121 JN Schiedam  
010 470 11 88  
[directie.depoldervaart@primoschiedam.nl](mailto:directie.depoldervaart@primoschiedam.nl)  
[www.poldervaartschiedam.nl](http://www.poldervaartschiedam.nl)  
directeur: (Gyselle) G. van der Schoor



OBS De Taaltuin  
Thorbeckesingel 4  
3118 RW Schiedam  
010 470 96 41  
[info.detaaltuin@primoschiedam.nl](mailto:info.detaaltuin@primoschiedam.nl)  
[www.taaltuinschiedam.nl](http://www.taaltuinschiedam.nl)  
directeur (Jill) J. Pallenciaoe  
vanaf 1 oktober 2019 directieteam:  
(Saskia) S. van Berkhout & (Elsje)  
E. Miedema



OBS De Peperklip  
Fahrenheitstraat 2-4  
3112 ZM Schiedam  
010 415 26 85  
[info.depeperklip@primoschiedam.nl](mailto:info.depeperklip@primoschiedam.nl)  
[www.peperklipschiedam.nl](http://www.peperklipschiedam.nl)  
directeur: (Feya) F. van Dreumel



OBS De Singel  
Singel 5  
3113 BE Schiedam  
010 426 88 78  
[info.desingel@primoschiedam.nl](mailto:info.desingel@primoschiedam.nl)  
[www.singelschiedam.nl](http://www.singelschiedam.nl)  
directeur: (Inge) I. Werneke



OBS Het Windas  
Nachtegaallaan 2  
3121 XP Schiedam  
010 470 02 45  
[directie.hetwindas@primoschiedam.nl](mailto:directie.hetwindas@primoschiedam.nl)  
[www.windasschiedam.nl](http://www.windasschiedam.nl)  
directeur: (Mariëlle) M. van der Schoor



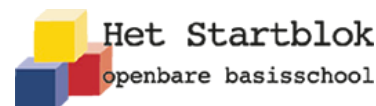
OBS Het Kleurrijk  
Frans Halsplein 33  
3117 WE Schiedam  
010 426 96 61  
[info.kleurrijk@primoschiedam.nl](mailto:info.kleurrijk@primoschiedam.nl)  
[www.kleurrijkschiedam.nl](http://www.kleurrijkschiedam.nl)  
directeur: (Karlijn) K. Kroon



ODBS De Klinker  
Bernardus IJzerdraatsingel 1  
3123 CC Schiedam  
010 470 95 01  
[directie.deklinker@primoschiedam.nl](mailto:directie.deklinker@primoschiedam.nl)  
[www.klinkerschiedam.nl](http://www.klinkerschiedam.nl)  
directeur: (Hans) H. Loendersloot



Montessori Schiedam  
Anthonie Muijsstraat 2  
3117 LD Schiedam  
010 273 00 20  
[info.montessori@primoschiedam.nl](mailto:info.montessori@primoschiedam.nl)  
[www.montessorischiedam.nl](http://www.montessorischiedam.nl)  
directeur: (Herman) H. Lamferkamp



OBS Het Startblok  
Burgemeester van Haarenlaan 871  
3119 GD Schiedam  
010 473 78 89  
[info.hetstartblok@primoschiedam.nl](mailto:info.hetstartblok@primoschiedam.nl)  
[www.startblokschiedam.nl](http://www.startblokschiedam.nl)  
directeur: (Walter) W. Konings



OBS Loep  
Peter van Anrooylaan 1  
3122 TA Schiedam  
010 470 70 79  
[info.loep@primoschiedam.nl](mailto:info.loep@primoschiedam.nl)  
[www.loepschiedam.nl](http://www.loepschiedam.nl)  
directeur: (Annemieke) A. Jeene



OBS De Violier  
Stockholm 1  
3124 SG Schiedam  
010 471 46 03  
[info.deviohier@primoschiedam.nl](mailto:info.deviohier@primoschiedam.nl)  
[www.violierschiedam.nl](http://www.violierschiedam.nl)  
directeur: (Betty) B. van Dam  
(per 1-8-2020) (Mariska) M. Boer





*Stichting Primo Schiedam  
Burg. van Lierplein 77  
3134 ZB Vlaardingen  
010-4260446  
[info@primoschiedam.nl](mailto:info@primoschiedam.nl)  
[www.primoschiedam.nl](http://www.primoschiedam.nl)*

